

EN VURDERING AF ARBEJDSSKADESTYRELSENS FASTHOLDELSESCENTER

KOMMUNERS, FAGFORENINGERS, ARBEJDSGIVERES OG FORSIKRINGS-
SELSKABERS ERFARINGER MED FASTHOLDELSESCENTRET

12:17

KLARA NILSSON
HELLE HOLT

12:17

EN VURDERING AF ARBEJDSSKADESTYRELSENS FASTHOLDELSESCENTER

KOMMUNERS, FAGFORENINGERS, ARBEJDSGIVERES OG
FORSIKRINGSELSELSKABERS ERFARINGER MED
FASTHOLDELSESCENTRET

KLARA NILSSON
HELLE HOLT

KØBENHAVN 2012

SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

EN VURDERING AF ARBEJDSSKADESTYRELSENS FASTHOLDELSESCENTER.
KOMMUNERS, FAGFORENINGERS, ARBEJDSGIVERES OG
FORSIKRINGSSKABERS ERFARINGER MED FASTHOLDELSESCENTRET

Afdelingsleder: Lisbeth Pedersen

Afdelingen for beskæftigelse og integration

Undersøgelsens følgegruppe:

Ida Bang Andersen, 3F

Susanne Gren Harstad, Forsikring og pension

Steen Østergaard Jensen, Arbejdsskadestyrelsen

Jesper Hartvig Pedersen, Arbejdsskadestyrelsen

Lena Søby, Dansk Arbejdsgiverforening

ISSN: 1396-1810

ISBN: 978-87-7119-106-6

e-ISBN: 978-87-7119- 107-3

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Hedda Bank

Oplag: 300

Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2012 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

Tlf. 33 48 08 00

sfi@sfi.dk

www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
1	SAMMENFATNING OG DISKUSSION	11
2	BAGGRUND OG METODE	23
	Baggrund og formål	23
	Rapportens struktur	25
	Fastholdelsescentret – en indsats i to spor	25
	En kompleks aktørstruktur	28
	Metode	32

3	KOMMUNERNE	35
	Sammenfatning	36
	Kommunernes perspektiver på Fastholdelsescentret	38
4	ARBEJDSGIVERNE	47
	Sammenfatning	47
	Arbejdsgivernes perspektiver på Fastholdelsescentret	49
5	FAGFORENINGERNE	61
	Sammenfatning	61
	Fagforeningernes perspektiver på Fastholdelsescentret	63
6	FORSIKRINGSSKABERNE	71
	Sammenfatning	71
	Forsikringsselskabernes perspektiver på Fastholdelsescentret	73
	LITTERATUR	81
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2011	83

FORORD

I 2008 etablerede Arbejdsskadestyrelsen Fastholdelsescentret. Fastholdelsescentret har til formål at opbygge et tæt samarbejde med kommunerne om arbejdsskadesager, således at den skadelidte borger så hurtigt som muligt får en økonomisk og erhvervsmæssig afklaret situation, der sikrer borgerens livskvalitet og den hurtigst mulige vej tilbage til arbejdsmarkedet.

Fastholdelsescentrets indsats er blevet evalueret flere gange. Arbejdsskadestyrelsen har udført egne undersøgelser, og i 2009 blev SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd bedt om at udføre en evaluering. Denne evaluering udkom i 2010 (Gensby & Thuesen, 2010).

I foråret 2012 blev SFI bedt om igen at foretage en vurdering af Fastholdelsescentrets indsats. I nærværende rapport redegør vi for denne vurdering. Vurderingen har fokus på, hvilken værdi henholdsvis kommunerne, forsikringsselskaberne, fagforeningerne og arbejdsgiverne tilføjer centrets fastholdelsesindsats.

Evalueringen er baseret på 20 kvalitative interviews. De udvalgte interviewpersoner har alle konkrete erfaringer med at samarbejde med Fastholdelsescentret. Vi vil gerne takke alle interviewpersoner for deres tid og velvilje.

Derudover har der været tilknyttet en følgegruppe, som ligeledes har givet værdifulde kommentarer til manuskriptet.

Endelig har lektor Bodil Damgaard, RUC, været lektør på manuskriptet. Hun takkes for gode og konstruktive kommentarer.

Evalueringen er udført af videnskabelig assistent, fil. master i statskundskab Klara Nilsson, og seniorforsker, cand.scient.pol., ph.d. Helle Holt har været projektleder.

Evalueringen er finansieret af Arbejdsskadestyrelsen.

København, juni 2012

JØRGEN SØNDERGAARD

RESUMÉ

Fastholdelsescentret blev etableret af Arbejdsskadestyrelsen i 2008 med det formål at øge kvaliteten af sagsbehandlingen rettet mod arbejdsskaderamte borgere, der står i fare for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet. Dette gør Fastholdelsescentret typisk ved at identificere de sager, hvor arbejdsmarkedsfastholdelsen er truet, ved at opbygge et samarbejde med kommunerne, ved at deltage i rundbordssamtaler samt træffe midlertidige afgørelser, der kan afklare den økonomiske situation for den skadelidte.

SFI er blevet bedt om at beskrive fire centrale aktørers vurdering af centrets indsats. De fire aktører er: kommunerne, forsikringsselskaberne, fagforeningerne samt arbejdsgiverne. I alt er 20 personer blevet interviewet. Alle interviewpersoner har været inddraget i en eller flere arbejdsskadesager, hvori Fastholdelsescentret også har været inddraget.

BEDRE MYNDIGHEDSSAMSPIL

Arbejdsskadesager er ofte komplicerede sager. Der er et juridisk spor, hvor flere lovkomplekser indgår (sygedagpengeloven, arbejdsskadesikringsloven samt erstatningsansvarsloven), og der er et fastholdelsesspor, hvor sigtet er at fastholde den skadelidte på arbejdsmarkedet i det omfang, det er muligt.

Fastholdelsescentrets rolle er i den forbindelse at bygge bro mellem det juridiske spor og fastholdelsessporet til gavn for den skadelidte.

De fire aktører vurderer, at Fastholdelsescentret mestrer denne brobygning, men påpeger dog også, at centret ikke kan løse de regel- og interessesammenstød, der kan opstå, og som af aktørerne kan opleves som direkte barrierer for fastholdelse af den skadelidte på arbejdsmarkedet og dermed for selvforsørgelse.

Enkelte af de interviewede fagforeningsrepræsentanter har for eksempel oplevet, at den skadelidtes forsørgelsesgrundlag er blevet forringet på grund af en midlertidig afgørelse, der betød et ophør af sygedagpenge. En af de interviewede arbejdsgiverrepræsentanter har ligeledes oplevet, at arbejdsgiveren ikke bliver hørt ordentligt om mulighederne for fastholdelse, fordi kommunen har en økonomisk interesse i at få den skadelidte i gang så hurtigt som muligt.

RUNDBORDSSAMTALER GØR EN FORSKEL

Kommunen kan invitere Fastholdelsescentret til rundbordssamtaler, hvor også kommunens sagsbehandler, arbejdsgiveren, fagforeningsrepræsentanten og selvfølgelig skadelidte kan deltage.

Rundbordssamtalen har til formål at skabe afklaring for den skadelidte med hensyn til forsørgelsesgrundlag og arbejdsfastholdelse. Fastholdelsescentrets deltagelse betyder for eksempel, at der i forlængelse af mødet kan tages juridisk bindende beslutninger om erstatning, at der er en faglig ekspertise vedrørende arbejdsskadesager til stede, og at der via Fastholdelsescentrets medarbejder også er en kontakt til forsikringselskabet.

Kommunerne oplever, at centrets deltagelse betyder, at den skadelidte borger får en hurtigere økonomisk afklaring i forhold til arbejds-skadesagen, hvilket giver borgeren mere ro til at tænke på tiden efter arbejds-skaden og eventuel arbejdsmarkedsdeltagelse.

Arbejdsgiversiden er en vigtig deltager med hensyn til arbejdsfastholdelsessiden. Tre af de fire interviewede arbejdsgiverrepræsentanter oplever imidlertid at blive involveret for lidt, men de billiger centrets deltagelse, fordi det har en ekspertise, der er gavnlig for alle deltagerne.

De interviewede fagforeningsrepræsentanter finder også, at centrets deltagelse kan være nyttig. De mener for eksempel, at centret spiller en vigtig rolle med hensyn til oplæring af kommunernes sagsbehandlere i arbejdsskadesager, så mulige regel- og interessesammenstød kan minimeres.

KOMPLEKSE SAGER – FORSKELLIGE INTERESSER

Arbejdsskadesager er komplekse sager, og de involverede aktører har forskellige interesser i en sag. Kommunerne har interesse i at få den skadelidte væk fra sygedagpenge og – via for eksempel arbejdsprøvning eller revalidering – tilbage i en situation, hvor personen bliver selvforsørgende.

Forsikringsselskaberne vil gerne medvirke til en fastholdelsesindsats, hvis selskaberne kan se, at det kan betale sig økonomisk. Et forsikringsselskab er en forretning og vil derfor altid foretage en økonomisk vurdering.

Arbejdsgivernes interesse vil primært være knyttet til muligheden for at fastholde den skadelidte medarbejder i beskæftigelse – både for at fastholde kompetencer og erfaring og for at sende et signal om social ansvarlighed til de øvrige medarbejdere og omverdenen.

Fagforeningsrepræsentantens interesse er at støtte den skadelidte i, at der sikres et værdigt forløb og et økonomisk forsørgelsesgrundlag.

Interviewpersonerne vurderer, at Fastholdelsescentrets medarbejdere i stor udstrækning mestrer at balancere mellem de forskellige interesser. Opsummerende kan man sige, at Fastholdelsescentret bidrager med:

- Juridisk beslutningskompetence
- Fastholdelseskompetence
- Brobygning mellem det juridiske spor og fastholdessporet
- Ekspertise i arbejdsskadesager
- Brobygning mellem de forskellige interessenter og den skadelidte.

BRUGEN AF FASTHOLDELSESCENTRET ER FRIVILLIG

Alle involverede parter kan henvende sig til Fastholdelsescentret med en anerkendt arbejdsskadesag og dermed få glæde af centrets ekspertise, men ikke alle involverede aktører kender til eller involverer Fastholdelsescentret, og det er da også frivilligt at anvende centrets ekspertise.

Når nu der er relativ enighed blandt interviewpersonerne om, at det er en fordel at få Fastholdelsescentret ind over en arbejdsskadesag, så kan man anføre, at det er ærgerligt, at centret ikke medvirker i alle anerkendte arbejdsskadesager.

Dette ville dog nok kræve en formalisering af samarbejdet mellem Fastholdelsescentret og de øvrige interessenter i en arbejdsskadesag. Til gengæld vil alle borgere med en alvorlig arbejdsskade kunne få glæde af Fastholdelsescentrets kompetencer.

SAMMENFATNING OG DISKUSSION

Som led i Arbejdsskadestyrelsens indsats for at fastholde borgere med arbejdsskader på arbejdsmarkedet blev Fastholdelsescentret etableret i 2008. Fastholdelsescentrets opgaver er:

- At identificere og behandle de arbejdsskadesager, hvor arbejdsmarkedsfastholdelsen er truet
- At opbygge et samarbejde med kommunerne til fremme af en hurtigere sagsbehandling både i sygedagpengesager og i arbejdsskadesager
- At deltage i rundbordssamtaler med borgerne og sagens parter ude i kommunerne via et rejsehold
- At træffe hurtige midlertidige afgørelser i de sager, hvor der er risiko for et langt sygefravær. Det vil sige afgørelser med midlertidige erstatninger på et tidligt tidspunkt i sygdomsforløbet, hvilket ofte kan muliggøres gennem tæt dialog med kommunen.

Fastholdelsescentret skal i relevante sager sikre en tæt dialog med kommunen, således at borgeren lettere vil kunne rykke mod beskæftigelse igen og ikke bliver fastholdt i en økonomisk og erhvervsmæssig uafklaret situation. Overordnet er målsætningen på en gang at give de arbejdsskadede en bedre livskvalitet og at sikre dem hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Fastholdelsescentret har været finansieret af satspuljemidler siden 2008, som udløber med udgangen af 2012. Fastholdelsescentret har derfor behov for en uvildig evaluering af dets indsats.

Fastholdelsescentrets indsats er løbende blevet evalueret. Fastholdelsescentret har selv udført egne undersøgelser, ligesom det i 2009 bad SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd om at foretage en større evaluering. Sidstnævnte evaluering blev offentliggjort i 2010 (Gensby & Thuesen, 2010).

Fastholdelsescentret har i 2012 bedt SFI om at udføre en kvalitativ evaluering med fokus på: kommunerne, forsikringsselskaberne, fagforeningerne og arbejdsgiverne.

FORMÅLET MED EVALUERINGEN

Undersøgelsens primære formål er at undersøge, hvordan disse fire aktører vurderer Fastholdelsescentrets indsats med hensyn til fastholdelse af arbejdsskadede borgere på arbejdsmarkedet.

Denne evaluering inddrager ikke de skadelidte borgeres vurdering af Fastholdelsescentret. De skadelidte borgere var inddraget i SFI's evaluering fra 2010.

Den tidligere evaluering konkluderede, at borgerne primært møder Fastholdelsescentrets medarbejdere i forbindelse med rundbordsamtaler, og at disse samtalers indflydelse på borgerens livs- og arbejdsskadesituation afhænger af mange forskellige faktorer: den kommunale sagsbehandler og sagsbehandlingen i den enkelte kommune, den helbredsmæssige udredning, økonomisk afklaring, fremadrettede initiativer samt opfølgning på beslutninger. Sådanne faktorer har indflydelse på, om borgeren ser Fastholdelsescentrets indsats som noget, der understøtter et fremadrettet livs- og arbejdsmarkedsperspektiv, eller som noget, der kontrollerer, afskærer muligheder og ikke bidrager væsentligt til at afhjælpe en vanskelig og uoverskuelig livssituation (Gensby & Thuesen, 2010).

I denne evaluering ser vi ikke på, om der er sket en ændring i borgernes syn på Fastholdelsescentrets indsats, men vi antager, at hvis kommunerne og de andre aktører vurderer, at de er blevet bedre klædt på til at håndtere en arbejdsskadesag via Fastholdelsescentrets indsats, så vil det også have en positiv indvirkning på borgernes oplevelse af for eksempel en rundbordssamtale.

Evalueringen vurderer heller ikke effekterne af Fastholdelsescentrets indsats – hverken de økonomiske eller de beskæftigelsesmæssige effekter.

Evalueringen består af 20 kvalitative interviews. Der er for at give bedst mulig udsagnskraft valgt interviewpersoner, der alle har erfaringer med samarbejdet med Fastholdelsescentret.

SAMMENFATNING AF RESULTATERNE

DE FIRE AKTØRERS VURDERING AF CENTRET

I Fastholdelsescentret kører en arbejdsskadesag i to parallelle sagsspor: en juridisk sag og en fastholdelsessag. Den juridiske sag er underlagt arbejdsskadesikringsloven, og behandlingen af denne sag er en opgave, som Fastholdelsescentrets medarbejdere deler med øvrige sagsbehandlere i Arbejdsskadestyrelsen. Fastholdelsescentret træffer i dette spor afgørelser om, hvorvidt skaden kan anerkendes som en arbejdsskade, om den skadelidte har ret til tilskud til behandlingsudgifter og hjælpemidler, samt om der skal udbetales økonomisk godtgørelse for varigt mén og tab af erhvervsevne. De beslutninger, der tages i dette spor, er bindende, men kan ankes af sagens parter, dvs. arbejdsgiverens forsikringsselskab og borgeren.

Det andet spor – arbejdsmarkedsfastholdelsen – er ikke regelstyret. Her er der tale om, at Fastholdelsescentret gennem forskellige initiativer prøver at fremme et samarbejde mellem alle de involverede interessenter. Fastholdelsescentret kan dog ikke fravige reglerne i arbejdsskadesikringsloven. Denne opgave er specifik for Fastholdelsescentret som enhed, dvs. den deles ikke med øvrige medarbejdere i Arbejdsskadestyrelsen. Beslutningerne i det juridiske spor vil have betydning for fastholdelsessporet. I fastholdelsessporet kan i princippet alle fire interviewede aktører medvirke.

De fire aktører har forskellige roller og forskellige interesser i en arbejdsskadesag, ligesom de har hver deres skæringsflader med Fastholdelsescentrets arbejde.

Resultaterne skal ses i lyset af det begrænsede antal interviews, undersøgelsen bygger på.

KOMMUNERNE OG DE KOMMUNALE SAGSBEHANDLERE

Kommunens interesse i en arbejdsskadesag er at overholde og administrere sygedagpengeloven. Dertil kommer de generelle politiske ønsker

om at mindske udgifterne til sygedagpenge og andre ydelser samt at få borgerne tilbage til selvforsørgelse. Kommunen har også en direkte økonomisk interesse i forhold til egne udgifter til sygedagpenge.

De kommunale sagsbehandlere, der er blevet interviewet, vurderer Fastholdelsescentrets indsats positivt. Ifølge respondenterne har samarbejdet med Fastholdelsescentret bidraget til, at sagsbehandlere føler sig bedre forberedt i forhold til en arbejdsskadesag. Flere sagsbehandlere i undersøgelsen har fået større fokus på borgere, der er sygemeldt på grund af en arbejdsskade. Kommunerne er også blevet bedre til at vurdere, om Fastholdelsescentret med fordel kan inddrages.

Sagsbehandlere oplever, at blandt andet rundbordssamtaler, hvor Fastholdelsescentret deltager, giver borgeren en hurtig afklaring og dermed i de fleste tilfælde en øget motivation til at tænke på fremtiden. Fastholdelsescentrets mulighed for at foretage midlertidige afgørelser giver også borgeren økonomisk ro og øget motivation, hvilket i højere grad gør det muligt for kommunen at sætte et afklaringsforløb i gang.

ARBEJDSGIVERNE

Arbejdsgivernes interesse i en arbejdsskadesag kan være at fastholde den skadelidte medarbejder på arbejdspladsen, fordi han eller hun besidder særlige kompetencer og erfaringer, eller fordi det sender et signal til de øvrige medarbejdere og eksterne interessenter om, at arbejdsgiveren påtager sig et socialt ansvar. Modsat kan arbejdsgiveren også mangle incitament til at fastholde en skadelidt medarbejder, hvis medarbejderens arbejdskraft kan erstattes eller er mindre vigtig for arbejdsgiveren. Arbejdsgiveren kan i alle tilfælde forventes at ønske en så hurtig afklaring på den skadelidtes situation som muligt for at kunne tilrettelægge arbejdet på arbejdspladsen.

Arbejdsgivere, der deltager i en rundbordssamtale, vil primært være inviteret med af den skadelidte medarbejder. Arbejdsgiveren kan være vigtig i forhold til Fastholdelsescentrets fastholdelsesspor – arbejdsgiveren kender den skadelidtes kompetencer og kan give sit syn på, hvilke muligheder der kunne være, for at vedkommende kan blive på arbejdspladsen, og hvad det ellers kunne være relevant at rette fastholdelsesindsatsen mod: omskoling, praktik, andre arbejdsgivere eller andet. I forhold til Fastholdelsescentrets juridiske spor har arbejdsgiveren ikke nogen rolle eller indflydelse, da arbejdsgiveren ikke er part i sagen.

De interviewede arbejdsgivere vurderer Fastholdelsescentrets indsats som nyttig, fordi centrets deltagelse i rundbordssamtalen betyder bedre og klarere kommunikation mellem de involverede samt økonomisk klarhed for både arbejdsgiver og borger.

Til gengæld har tre af de interviewede arbejdsgivere oplevet, at der ved rundbordssamtalerne enten ikke blev lyttet ordentligt til deres synspunkter med hensyn til fastholdelsen af medarbejderen, og/eller de har følt sig underinformerede om sagens fremdrift. Derfor oplever de sig også som lidt som værende på sidelinjen i forhold til de andre deltagere i rundbordssamtalen. Fastholdelsescentrets muligheder for at påvirke disse forhold er begrænsede, da det til dels handler om, at arbejdsgiveren ikke har ret til indsigt i arbejdsskadesagen. Det er altså en udfordring for Fastholdelsescentret at involvere arbejdsgivere i fastholdelsesindsatsen. God kommunikation og samarbejde med kommunerne er derfor vigtigt i forhold til arbejdsgiverne.

I de fleste af de hidtidige fastholdelsessager har skadelidte ikke længere et ansættelsesforhold. Undersøgelsen indikerer dog, at det er hensigtsmæssigt ud fra et fastholdelsesperspektiv, at Fastholdelsescentret i de tilfælde, hvor der endnu er en arbejdsgiver, inddrager vedkommende tidligt i den skadelidtes sagsforløb. En sådan tidlig kontakt til arbejdsgiveren vil i nogen grad kunne forebygge oplevelsen af at stå uden for fastholdelsesprocessen.

FAGFORENINGERNE

Fagforeningsrepræsentantens rolle i en arbejdsskadesag er at være bisidder til den skadelidte. Den skadelidte borger kan give fagforeningsrepræsentanten partsstatus. Fagforeningen vil have fokus på, hvad der er bedst for deres medlem – herunder ikke mindst, om medlemmet behandles på en ordentlig og værdig måde, om der arbejdes hen imod, at medlemmet fastholdes i beskæftigelse, hvis dette er muligt, eller at medlemmet på anden måde sikres et forsørgelsesgrundlag.

Fagforeningsrepræsentanternes vurdering af Fastholdelsescentret er overvejende positiv. De mener, at centret har en positiv indflydelse på kommunerne og dermed på borgerens sagsforløb. Det vigtigste er forsørgelsesgrundlaget, og her hjælper centret med hurtigere afgørelser, der kan give borgeren den økonomiske sikkerhed, som er afgørende for at borgeren kan tænke på tiden efter arbejdsskaden og en eventuel arbejdsmarkedsdeltagelse.

Til gengæld er flere af fagforeningsrepræsentanterne ikke enige i, at det altid er positivt, at Fastholdelsescentret træffer afgørelser, da de oplever, at disse kan have negative konsekvenser for borgerens forsørgelsesgrundlag. De henviser til, at der kan ske sammenstød mellem arbejdsskadesikringsloven og henholdsvis sygedagpengeloven og erstatningsansvarsloven.

FORSIKRINGSSSELSKABERNE

Forsikringsselskaberne er part i en arbejdsskadesag. Det betyder, at de på lige fod med den skadelidte borger har adgang til alle oplysninger om sagen. Forsikringsselskaberne har en stor økonomisk interesse i arbejdsskadesager. Derfor vil de have en interesse i, at borgeren kan fastholdes i beskæftigelse, og de vil formentlig strække sig langt, hvis fortsat beskæftigelse anses som en mulighed. Der vil altid ligge en økonomisk kalkule bag forsikringsselskabernes beslutninger i en arbejdsskadesag.

Forsikringsselskabernes udgangspunkt i forhold til samarbejdet med Fastholdelsescentret er derfor, at samarbejdet skal kunne betale sig i det lange løb. Det mener forsikringsselskaberne også, at Fastholdelsescentrets indsats har potentiale til.

Samarbejdet mellem forsikringsselskaberne og Fastholdelsescentret har en anden karakter end samarbejdet med de andre aktører. Her er tale om et direkte samarbejde mellem forsikringsselskaberne og Fastholdelsescentret/Arbejdsskadestyrelsen. Som udgangspunkt deltager forsikringsselskaberne for eksempel ikke i rundbordssamtaler.

Derimod spiller Fastholdelsescentret en rolle som budbringer og forhandler mellem forsikringsselskaberne og kommunerne og dermed indirekte også som bro til den skadelidte. Interviewpersonerne oplever, at Fastholdelsescentret udfylder denne rolle godt, og at dette er til gavn for den skadelidte og understøtter hans eller hendes mulighed for at bevare en arbejdsmarkedstilknytning. Fastholdelsescentrets medarbejdere er gode til at identificere borgerens umiddelbare behov i forhold til fastholdelse og sikrer via forhandlinger med kommune og forsikringsselskab, at disse behov i videst mulig omfang opfyldes.

VURDERINGENS OVERORDNEDE RESULTATER

I undersøgelsen stiller vi tre spørgsmål vedrørende Fastholdelsescentrets indsats:

- Oplever aktørerne, at Fastholdelsescentret bidrager til et forbedret samspil mellem kommunerne og Arbejdsskadestyrelsen? I givet fald hvordan?
- Oplever aktørerne, at Fastholdelsescentret bidrager til hurtigere afklaring og forbedrede muligheder for fastholdelse af borgeren på arbejdsmarkedet?
- Hvordan opfatter de forskellige aktører deres egen rolle i forhold til Fastholdelsescentrets indsats?

Ud fra undersøgelsens samlede resultat kan vi give nogle overordnede svar på disse spørgsmål.

Særligt medarbejderne i kommunerne har oplevet et forbedret samspil mellem kommunen og Arbejdsskadestyrelsen, idet de har fået et bedre kendskab til Arbejdsskadestyrelsens arbejde, og de har fået en nem og hurtig kommunikationskanal til Arbejdsskadestyrelsen. Men også de øvrige aktører vurderer, at Fastholdelsescentret bidrager til et bedre myndighedssamspil. Der er dog også ønsker om et bedre samspil, især på systemniveau, hvor flere respondenter oplever, at 'regelsammenstød' mellem især arbejdsskadesikringsloven og sygedagpengeloven hæmmer et godt samspil omkring fastholdelsesindsatsen.

Ifølge de fleste af respondenterne bidrager Fastholdelsescentret til en hurtigere afklaring af den skadelidte borgers situation og dermed til en forbedret mulighed for fastholdelse af vedkommende på arbejdsmarkedet. Bidraget består blandt andet i, at kommunerne via centret har fået større fokus på skadelidte borgere, hvilket er en fordel for alle involverede parter, desuden er rundbordssamtaler og midlertidige afgørelser om erstatning med til at motivere borgeren til at komme videre i sit forløb.

Som et overordnet svar på det sidste spørgsmål oplever respondenterne, at de alle har en vigtig rolle i forhold til Fastholdelsescentrets indsats. Interviewpersonerne fra kommunerne oplever, at de har en jævnbyrdig og selvstændig rolle i forhold til Fastholdelsescentret, og mener, at samarbejdet fungerer godt, da de arbejder mod det samme mål. Arbejdsgiverne i undersøgelsen mener, at de har en central rolle at spille for fastholdelsesindsatsen, og at deltagelse i rundbordssamtaler bringer denne rolle i spil. Flere af fagforeningsrepræsentanterne oplever, at Fastholdelsescentrets indsats er på linje med fagforeningens interesse, nemlig at sikre borgeren et forsørgelsesgrundlag og en værdig sagsbehandling. Forsikringselskaberne oplever for det meste, at der er et godt og åbent

samarbejde mellem dem og Fastholdelsescentret, og at dette støtter op om selskabernes mål om fastholdelse og derved mindskede udgifter til erstatninger.

DISKUSSION

DE MANGE INTERESSER OG ROLLER I EN ARBEJDSKADESAG

Som det fremgår af sammenfatningen, er der en overvejende positiv vurdering af Fastholdelsescentrets indsats blandt de interviewede. På trods af aktørernes forskellige interesser og perspektiver mener de alle, at Fastholdelsescentret har noget væsentligt at bidrage med. Det gælder både i form af det konkrete bidrag i de enkelte sager, men også i form af, at de enkelte aktører kan bruge Fastholdelsescentret som en aktiv medspiller i interaktionen med de øvrige aktører.

Fastholdelsescentrets beslutningskompetence i det juridiske spor kan give de involverede aktører en hurtigere afklaring ved en midlertidig afgørelse i arbejdsskadesagen. En midlertidig afgørelse kan give borgeren den tryghed, at det økonomiske forsørgelsesgrundlag er på plads. En sådan beslutning kan give rum og overskud for den skadelidte til at tænke på, hvordan vedkommende kommer videre – for eksempel via revalidering eller arbejdsprøvning. Denne økonomiske afklaring kan derved gøre det lettere for kommunen at motivere den skadelidte til at komme i gang med et aktivt forløb, hvilket er i kommunens økonomiske interesse, da den sygdomsramte flyttes væk fra sygedagpenge. Dette er dog ikke nødvendigvis i den skadelidtes interesse, da øvrige kommunale ydelser, for eksempel kontanthjælp og revalideringsydelse, kan være betydeligt lavere end sygedagpenge.

Forsikringsselskaberne vil gerne medvirke aktivt til en fastholdelsesindsats, men i udgangspunkt kun, hvis de kan se, at det økonomisk kan betale sig for selskabet. Her kan det være Fastholdelsescentrets rolle at argumentere for det fornuftige i at investere i hjælpemidler for på længere sigt at fastholde den skadelidte i beskæftigelse. I det omfang den skadelidte stadig har en arbejdsgiver, kan arbejdsgiveren spille en vigtig rolle i fastholdelsessporet, men det kræver, at denne inddrages i planerne. Her findes måske et potentiale for Fastholdelsescentret, da chancen for en vellykket fastholdelse formentlig øges, hvis arbejdsgiverne inddrages tidligt.

Fagforeningerne ser Fastholdelsescentret som 'opdrager' af kommunerne i arbejdsskadesager, så kvaliteten af sagsbehandlingen i sy-

gedagpengesagerne højnes til gavn for den skadelidte. Det ser ud til at lykkes i de kommuner, der aktivt bruger Fastholdelsescentret. Centrets indsats forhindrer dog ikke, at fagforeningerne oplever, at der i det juridiske spor er en modsætning mellem for eksempel arbejdsskadelovgivningen og sygedagpengelovgivningen – for eksempel, at den skadelidte mister sin ret til sygedagpenge, når Fastholdelsescentret træffer en afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne.

Sådanne sammenstød kan have negative konsekvenser for den skadelidtes forsørgelsesgrundlag og dermed for dennes livskvalitet, hvilket i sidste ende kan få følger for den skadelidtes mulighed for at blive fastholdt i beskæftigelse. Der er en række lignende regelsammenstød mellem de tre relevante lovgivninger på området (sygedagpengeloven, arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven), der i konkrete situationer kan give aktørerne forskellige incitamenter og restriktioner, og hvor en ydelse efter den ene lov kan påvirke muligheden for at få ydelser efter den anden.

På grund af aktørernes meget forskellige roller og interesser stilles der store krav til Fastholdelsescentrets medarbejdere:

- De skal balancere mellem de forskellige interesser
- De skal være fagligt kompetente til at tage de juridiske bindende beslutninger, men også være kreative i forhold til fastholdelsessporet
- De skal optræde professionelt og neutralt og ikke tage særskilt parti.

Dette ser generelt ud til at lykkes, men det vil formentlig afhjælpe de meget høje krav, der stilles til Fastholdelsescentrets medarbejdere, hvis det blev mere tydeligt for alle aktører, hvad Fastholdelsescentrets formål med indsatsen er, og på hvilke præmisser indsatsen hviler. Behovet for præcisering opstår, fordi Fastholdelsescentret både arbejder i det juridiske spor og i fastholdelsessporet, samtidig med at resultaterne af indsatsen uundgåeligt vil påvirkes af, hvordan de øvrige aktører handler. Fastholdelsescentrets samlede indsats kan ikke ses isoleret fra for eksempel (brugen af) det kommunale lovgivningskompleks i forhold til sygedagpenge og den aktive arbejdsmarkedspolitik, eller fra hvordan de involverede aktører agerer i forhold til fastholdelsessporet.

LÆRING SOM MÅL

Et af Fastholdelsescentrets mål er at gøre alle de involverede parter i en arbejdsskadesag mere kompetente til hurtigt at tage hånd om den arbejdsskadelidte borger og at sikre en arbejdsfastholdelse, hvis det overhovedet er en mulighed.

At dømme ud fra interviewene med de fire aktører ser det ud til at være lykkedes i et vist omfang. Særligt fremhæver flere kommunale sagsbehandlere og de andre aktører, at de kommuner, der har et kontinuerligt samarbejde med Fastholdelsescentret, er blevet dygtigere til at håndtere sygedagpengesager, der drejer sig om arbejdsskadede borgere.

Interviewpersonerne fra forsikringsselskaberne oplever, at de især har gavn af Fastholdelsescentret i forhold til fastholdessporet. Enkelte af interviewpersonerne angiver, at de er blevet bedre til at se de langsigtede potentialer i en indsats, der måske koster på kort sigt, men vil kunne betale sig i længden. Dette skyldes blandt andet Fastholdelsescentrets indsats i fastholdessporet.

Flere af vores respondenter – især fra kommunerne – fortæller, at de har fået bedre kendskab til Arbejdsskadestyrelsens arbejde, og at de gennem Fastholdelsescentret har fået en tættere kontakt til styrelsen. Fastholdelsescentret er for disse respondenter en instans, de kan henvende sig til, og som de får noget ud af at henvende sig til.

Flere af vores respondenter nævner, at de i dag ved, hvor de skal søge oplysninger om arbejdsskader, og de kontakter også Fastholdelsescentret for at få afklaret spørgsmål. At søge informationer og få hjælp er første skridt på vejen til læring. Det digitale hjælpesystem ”Se Sag” bidrager også til oplevelsen af åbenhed.

IKKE ALLE BORGERE FÅR GLÆDE AF CENTRET

Alle involverede aktører kan henvende sig til Fastholdelsescentret med en sag, blot den opfylder kriterierne¹ for at være en sag. Fastholdelsescentret kan se på. Det er særligt kommuner og forsikringsselskaber, der henvender sig med sager, men også fagforeninger og arbejdsgivere kan henvende sig.

Alligevel er det langt fra i alle relevante sager, der drages nytte af Fastholdelsescentrets ekspertise. Fastholdelsescentret har ikke etableret

1. Følgende kriterier skal være til stede, for at Fastholdelsescentret kan påtage sig en sag: Sagen skal være anerkendt som en arbejdsskade, skaden skal have medført varige følger, skaden har en karakter, der gør, at borgeren ikke kan vende tilbage på arbejdsmarkedet på samme vilkår som for skaden.

et samarbejde med alle landets kommuner endnu, og de aktuelle samarbejdskommuner benytter centret i forskellig grad. Ikke alle fagforeninger og arbejdsgivere kender til muligheden og slet ikke kriterierne, og et par af forsikringsselskaberne i undersøgelsen er først nu begyndt at prioritere fastholdelsesindsatsen.

Når der nu er en forholdsvis stor enighed om, at det er en fordel for den skadelidte at få Fastholdelsescentret ind over en arbejdsskadesag, så kan man hævde, at det er uretfærdigt, at det ikke sker i alle arbejdsskadesager, der opfylder kriterierne.

I dag er det frivilligt, om en af aktørerne i en arbejdsskadesag inddrager Fastholdelsescentret, ligesom inddragelsen ikke er lovreguleret. Det kunne overvejes, om en formalisering af samarbejdet mellem de fire aktører og Fastholdelsescentret ville være en vej til at sikre, at alle relevante skadelidte fik glæde af centrets kompetencer.

BAGGRUND OG METODE

BAGGRUND OG FORMÅL

Hvert år modtager Arbejdsskadestyrelsen ca. 50.000 anmeldelser om mulige arbejdsskader. Det er Arbejdsskadestyrelsens opgave at afgøre, om disse skader er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, og om de giver ret til erstatning. I 2009 gav omkring 25 pct. af de anmeldte sager ret til erstatning (Arbejdsskadestyrelsen, 2012). Begrebet 'arbejdsskade' dækker både arbejdsulykker og erhvervssygdomme.

I mange af tilfældene handler det om mindre alvorlige skader, der ikke påvirker borgerens helbred i særlig grad, og hvor borgeren straks kan vende tilbage til sit arbejde. Nogle arbejdsskader er dog mere alvorlige og kan have store konsekvenser for borgerens helbred og evne til at fungere i hverdag og arbejdsliv. En alvorlig arbejdsskade øger, ligesom en længerevarende sygeperiode, risikoen for, at borgeren taber tilknytningen til arbejdsmarkedet (Gensby & Thuesen, 2010, s. 21-22). Alvorlige arbejdsskader indebærer som regel også, at borgeren bliver sygemeldt fra sit arbejde. Borgeren vil derfor parallelt med sit sagsbehandlingsforløb i Arbejdsskadestyrelsen også have en sag i sygedagpengeafdelingen i kommunens jobcenter.

Der har ikke været tradition for samarbejde mellem Arbejdsskadestyrelsen og kommunerne om disse arbejdsskaderamte borgere. Det

manglende samspil har i en række tilfælde medført, at Arbejdsskadestyrelsen og kommunerne har afventet hinandens afgørelser, fordi den ene aktørs afgørelse på forskellige måder kan influere på den andens. Dette har i en række tilfælde resulteret i, at borgernes sagsforløb er blevet uhensigtsmæssigt lange (Gensby & Thuesen, 2010, s. 24). At kommunernes og Arbejdsskadestyrelsens sagsforløb ikke spiller sammen, kan også opleves som forvirrende og uigennemskueligt for borgerne, da udfaldene af begge forløb kan have stor betydning for borgerens økonomiske og erhvervsmæssige fremtid (Arbejdsskadestyrelsen, 2009).

For at sikre et bedre myndighedssamspil og hurtigere behandling i sager, hvor borgeren er i fare for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet, etablerede Arbejdsskadestyrelsen i 2008 en ny enhed: Fastholdelsescentret. Fastholdelsescentrets overordnede formål er at bidrage til, at flere tilskadekomne borgere kan fastholdes på arbejdsmarkedet, hvilket skal sikres gennem centrets tre hovedopgaver:

- At opbygge et samarbejde med kommunerne om en hurtig og parallel behandling af sager
- At deltage i rundbordssamtaler med borgerne og sagens parter ude i kommunerne
- At træffe hurtige, midlertidige afgørelser i de arbejdsskadesager, hvor der er risiko for et langt sygefravær.

Fastholdelsescentret har bedt SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd lave en undersøgelse af, hvordan fire af Fastholdelsescentrets primære interessenter – kommuner, fagforeninger, arbejdsgivere og forsikringsselskaber – oplever og vurderer centrets indsats. Disse interessenter kan, på hver deres måde, spille en vigtig rolle i håndteringen af en arbejdsskadesag og i Fastholdelsescentrets arbejde, og de kan med deres forskellige indfaldsvinkler til arbejdsskadesagen bidrage til denne undersøgelse med hver deres perspektiv på Fastholdelsescentrets indsats.

Overordnet prøver vi i undersøgelsen at give svar på følgende spørgsmål:

- Oplever aktørerne, at Fastholdelsescentret bidrager til et forbedret samspil mellem kommunerne og Arbejdsskadestyrelsen? I givet fald hvordan?

- Oplever aktørerne, at Fastholdelsescentret bidrager til hurtigere afklaring og forbedrede muligheder for fastholdelse af borgeren på arbejdsmarkedet?
- Hvordan opfatter de forskellige aktører deres egen rolle i forhold til Fastholdelsescentrets indsats?

Spørgsmålene besvares gennem en kvalitativ interviewundersøgelse med repræsentanter fra de fire interessenter.

SFI foretog i 2009 en evaluering af Fastholdelsescentret (Gensby & Thuesen, 2010). Dengang interviewedes, ligesom i nærværende undersøgelse, repræsentanter for kommuner, fagforeninger og arbejdsgivere. Desuden interviewedes skadelidte borgere og Fastholdelsescentrets egne medarbejdere. Derimod indgik forsikringsselskaberne ikke i den tidligere undersøgelse. Skadelidte borgere er ikke medtaget i nærværende evaluering, fordi Fastholdelsescentret har ønsket en mere overordnet erfaringsopsamling med aktører, der har mere end en enkelt erfaring med Fastholdelsescentret.

RAPPORTENS STRUKTUR

Rapporten er struktureret efter de fire aktører, som undersøgelsen fokuserer på. Kapitel 1 giver en sammenfatning og diskussion af undersøgelsen. Kapitel 2 beskriver undersøgelsens baggrund, formål og metode. Kapitel 3 præsenterer kommunernes oplevelser og vurderinger af Fastholdelsescentret, kapitel 4 arbejdsgivernes, kapitel 5 fagforeningernes og kapitel 6 forsikringsselskabernes.

FASTHOLDELSESCENTRET – EN INDSATS I TO SPOR

Fastholdelsescentret er siden opstarten i 2008 hovedsageligt finansieret gennem satspuljemidler. I 2012 er centrets budget syv millioner kroner. Centret har 15 ansatte, inklusive ledelse og fagkonsulent, hvilket er en fordobling af det oprindelige antal. Fastholdelsescentret visiterer både sager internt i Arbejdsskadestyrelsen samt på forslag fra fagforeninger, arbejdsgivere, forsikringsselskaber og kommuner, og behandler et sti-

gende antal sager. I 2011 behandlede centret ca. 1.000 nye sager samt ca. 800 revisionssager.

En sag skal opfylde nogle særlige kriterier for, at den kan blive behandlet i Fastholdelsescentret:

- Sagen skal være anerkendt som en arbejdsskade (en række anmeldelser afvises, da de ikke opfylder lovens krav til, hvad en arbejdsskade er)
- Skaden skal medføre varige følger (dette er vigtigt, da varige følger i udgangspunktet er en forudsætning for, at der kan gives erstatning for tab af erhvervsevne)
- Skadens karakter og omfang gør, at borgeren næppe kan vende tilbage til tidligere eller tilsvarende erhverv i samme omfang som inden skaden (dette indikerer, at vedkommende sandsynligvis skal have en erstatning).

Overordnet kan Fastholdelsescentrets indsats beskrives ved, at den foregår i to spor: et *juridiske spor* og et *fastholdelsesspor*.

Det juridiske spor omfatter de opgaver, Fastholdelsescentret deler med Arbejdsskadestyrelsen som helhed, dvs. centret skal varetage den juridiske sagsbehandling af arbejdsskadesager ifølge arbejdsskadesikringsloven², der er lovgrundlaget for anerkendelse, erstatning og godtgørelse i arbejdsskadesager.³ Arbejdsskadesikringsloven opererer med to hovedtyper af arbejdsskader: *arbejdssulykker* og *erhvervssygdomme*. Ulykker omfatter fysiske eller psykiske skader, der er forårsaget af påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage. Erhvervssygdomme er en sygdom, som skyldes arbejdet eller arbejdsforholdene. I forhold til det juridiske spor træffer Fastholdelsescentret afgørelser om en række forhold:

- *Behandlingsudgifter og hjælpemidler*. Efter arbejdsskadesikringsloven kan borgeren få erstatning til sygebehandling, der finder sted, mens Arbejdsskadestyrelsen behandler sagen. Borgeren kan også få dækket fremtidige behandlingsudgifter samt udgifter til hjælpemidler. Betingelsen er, at skaden er anerkendt.

2. Bekendtgørelse af lov om arbejdsskadesikring nr. 848 af 07/09/2009.

3. Arbejdsskadestyrelsen sagsbehandler også efter erstatningsansvarsloven (bekendtgørelse af lov om erstatningsansvar nr. 885 af 20/09/2005). Denne lov bringes kun i anvendelse, når der er tale om et privat søgsmål mod arbejdsgiveren eller andre, og når der findes en ansvarlig skadevolder. Fastholdelsescentret sagsbehandler ikke sager efter erstatningsansvarsloven.

- *Mén.* Varigt mén er de fysiske og psykiske følger af en arbejdsskade. Et varigt mén på over 5 pct. udløser godtgørelse.
- *Sikkert mén.* Hvis Arbejdsskadestyrelsen ikke kan vurdere et varigt mén, kan der i nogle tilfælde træffes afgørelse om en lavere, men sikker ménprocent. Borgeren er derved sikker på som minimum at få tilkendt dette i mén. Arbejdsskadestyrelsen vil senere revidere sagen og fastsætte ménprocenten mere præcist.
- *Erhvervsevnetab.* Hvis en borger, som følge af en arbejdsskade, ikke kan tjene så mange penge som før skaden, kan borgeren få tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne.⁴ Erstatning udbetales dog kun i de tilfælde, hvor borgeren har et midlertidigt eller varigt tab af erhvervsevne på mindst 15 pct. Arbejdsskadestyrelsen vurderer erhvervsevnetabet efter, hvor meget borgeren tjente inden skaden, og hvor meget borgeren kunne have tjent, hvis skaden ikke var indtruffet. I vurderingen medtages derfor forhold som alder, evner, uddannelse og mulighed for omskoling/optræning. Borgeren har i forhold til dette en tabsbegrænsningspligt, hvilket betyder, at borgeren skal påtage sig et arbejde, som man med rimelighed kan forlange, eller gennemføre relevant omskoling eller lignende.
- *Midlertidig afgørelse.* I mange tilfælde kan der gå lang tid, før en borgers skade er stationær, dvs. endelig afklaret. Arbejdsskadestyrelsen kan i sådanne tilfælde træffe en midlertidig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, der senere kan tages op til revision og fastsættes mere præcist, når borgerens skade er mere afklaret. Den midlertidige erstatning er skattepligtig og udbetales som en løbende ydelse (Arbejdsskadestyrelsen, 2009).

Relevant i forhold til det juridiske spor er også Arbejdsskadestyrelsens digitale sagsoplysningsværktøj ”Se Sag”. ”Se Sag” tilbyder skadelidte og parter i arbejdsskadesagen aktindsigt. For eksempel kan der indhentes oplysninger om læge- og speciallægeerklæringer, Arbejdsskadestyrelsens afgørelser samt om, hvorvidt en sag er anmeldt eller afsluttet. ”Se Sag” kan bruges af kommuner, fagforeninger og forsikringsselskaber, hvis de har en fuldmagt fra borgeren. Borgerens arbejdsgivere kan ikke få adgang.

4. Begrebet ”erhvervsevne” er altså ikke synonymt med ”arbejdsevne”. ”Arbejdsevne” er det begreb, som bruges i kommunerne ved vurdering af en borgers evne til at opfylde kravene på arbejdsmarkedet og dermed borgerens muligheder for at blive helt eller delvist selvforsørgende (bekendtgørelse om beskrivelse, udvikling og vurdering af arbejdsevne nr. 1402 af 13/12/2006).

Fastholdelsessporet udgøres af aktiviteter, som ikke er lovreguleret. Her er der tale om forskellige former for koordinerings- og informationsindsatser rettet mod de forskellige interessenter samt mod borgeren, der skal fremme mulighederne for borgeren for at blive fastholdt på arbejdsmarkedet. Fastholdelsescentret kan for eksempel gennem telefonisk kontakt til de fire interessenter identificere, koordinere og foreslå initiativer, der kan iværksættes for at fremme fastholdelse af borgeren. Fastholdelsescentrets medarbejdere kan også føre en dialog med interessenterne og borgeren om mulighederne for fastholdelse ved rundbordssamtaler i kommunerne. Interessenternes involvering i fastholdelsessporet er frivillig.

I praksis vil der ofte være overlapning mellem fastholdelsessporet og det juridiske spor. For eksempel kan Fastholdelsescentret til rundbordssamtalerne tilkendegive, hvilke afgørelser de har til hensigt at træffe, samtidig med at deltagerne drøfter, hvordan deres respektive indsatser bedst kan koordineres for at opnå fastholdelse af borgeren på arbejdsmarkedet.

EN KOMPLEKS AKTØRSTRUKTUR

De fire interessenter, som vi har fokus på i denne undersøgelse – kommuner, arbejdsgivere, fagforeninger og forsikringsselskaber – kan hver især spille en særlig rolle i forhold til de to spor, Fastholdelsescentret arbejder med. Samtidig vil de også have nogle specifikke interesser i forhold til arbeidsskadesager og Fastholdelsescentrets indsats. Kompleksiteten i aktørsammensætning, sagsforløb og skader sætter nogle særlige rammer for Fastholdelsescentrets arbejde.

Centrets medarbejdere skal navigere hen imod det overordnede formål om fastholdelse af skadelidte på arbejdsmarkedet i et komplekst miljø, der kendetegnes ved interessemodsætninger og mangfoldighed. Selvom der blandt aktørerne er enighed om den overordnede målsætning i forhold til de tilskadekomne borgere – på bedst mulig vis at hjælpe borgeren med at komme videre i sit forløb og tilbage i beskæftigelse igen, i de tilfælde dette er muligt – kan aktørernes forskellige indfaldsvinkler og interesser komplicere den skadelidtes sagsforløb og dermed også vanskeliggøre samarbejdet om fastholdelse.

At borgerne behandles i to forskellige systemer: sygedagpengesystemet og arbeidsskadesystemet, der har hver sit lovgrundlag og sagsfor-

løb, komplicerer samtidig muligheden for koordinering og vidensdeling mellem aktørerne.

Alvorlige arbejdsskader kendetegnes desuden ofte af komplekse sygdomsforløb, hvor skaden først er stationær efter længere tid, da den typisk kræver hospitalsbehandling og genoptræning. Det indebærer også en udfordring med hensyn til optimering af sagsforløbet i kommunen og i Arbejdsskadestyrelsen.

Vi vil i det følgende præsentere de fire aktørers roller og interesser lidt nærmere for at give et billede af, hvordan de hver især forholder sig til Fastholdelsescentrets to indsatsspor.

KOMMUNER

En borger, der pådrager sig en arbejdsskade, som er omfattet af arbejdsskadesikringsloven, har ifølge sygedagpengeloven⁵ ret til sygedagpenge, såfremt betingelserne i loven er opfyldt. Sygedagpengesagen håndteres i de kommunale jobcentre. Kommunen skal således sørge for en korrekt sagsbehandling i forhold til sygedagpengeloven, herunder at få borgeren tilbage til selvforsørgelse. Samtidig skal kommunen forholde sig til de politiske ønsker om at mindske udgifterne til sygedagpenge og andre ydelser. Kommunerne har en interesse i, at borgeren vender tilbage til arbejdsmarkedet og til selvforsørgelse, så kommunens udgifter til sygedagpenge begrænses, og der frigøres arbejdskraft i kommunen.

Kommunen er aldrig juridisk part i arbejdsskadesagen. Men kommunen kan bede borgeren om samtykke til, at den udveksler oplysninger med Arbejdsskadestyrelsen. Det indebærer, at kommunens sagsbehandlere kan se alle oplysninger i arbejdsskadesagen, og at de kan have en dialog om den med Fastholdelsescentret. Det er kommunerne, som er værter for de rundbordssamtaler, som Fastholdelsescentret kan deltage i.

Fastholdelsescentret har et forholdsvist fast samarbejde med ca. en tredjedel af landets kommuner. Med disse kommuner har centret løbende kontakter, bl.a. i form af regelmæssige møder og rundbordssamtaler og en løbende indmelding af sager. Der er også faste kontaktpersoner tilknyttet både fra Fastholdelsescentret og kommunen. Fastholdelsescentret samarbejder på ad hoc basis med yderligere ca. en tredjedel af landets kommuner, dvs. man drøfter enkelte sager og deltager i enkelte rundbordssamtaler. Dertil kommer yderligere nogle kommuner, som har henvendt sig til Fastholdelsescentret om enkeltsager, eller som Fastholdel-

5. Bekendtgørelse af lov om sygedagpenge nr. 1152 af 12/12/2011.

sescentret har kontaktet enkelte gange. Samlet set har Fastholdelsescentret været til stede i 80 kommuner over hele landet. På sigt er Fastholdelsescentrets mål at have alle 98 kommuner som samarbejdspartnere.

ARBEJDSGIVERE

Arbejdsgiverens overordnede interesse er adgangen til kompetent arbejdskraft. I forhold til arbejdsskadesager kan arbejdsgiverens interesse derved være at fastholde en medarbejder, fordi vedkommende besidder nogle særlige kompetencer og erfaringer, som arbejdspladsen har brug for. Det kan også have en vigtig signalværdi for arbejdsgiveren at tage sig godt af sine medarbejdere ved at fastholde den skadelidte medarbejder på arbejdspladsen eller hjælpe pågældende gennem sygeforløbet. Hvis tilgangen af kvalificeret arbejdskraft er god, og den skadelidte medarbejder kan erstattes eller ikke er værdsat af arbejdsgiveren, kan man modsat forestille sig, at arbejdsgiverens interesse for at yde en ekstra indsats for fastholdelse er mindre.

Arbejdsgiveren er ifølge arbejdsskadesikringsloven forpligtet til at forsikre sine ansatte mod ulykker og erhvervssygdomme. Arbejdsgiveren er ikke part i arbejdsskadesagen, efter at skaden er blevet anerkendt af Arbejdsskadestyrelsen (parterne i sagen udgøres da af forsikringsselskabet og borgeren). Derfor er arbejdsgiveren udelukkende aktør i Fastholdelsescentrets fastholdelsesspor, dvs. som en frivillig samarbejdspartner i forhold til borgerens arbejdsmarkedsfastholdelse.

Arbejdsgiveren til en arbejdsskaderamt borger kan ofte være en vigtig aktør, når mulighederne for at fastholde borgeren på arbejdsmarkedet skal afdækkes, fordi vedkommende har et godt kendskab til borgerens kompetencer. Arbejdsgiveren kan også have indsigt i, hvad der kan lade sig gøre på arbejdspladsen for at tilpasse arbejdsopgaver og ansættelse efter borgerens behov.

I mange af Fastholdelsescentrets sager er der dog ikke nogen arbejdsgivere at tage fat i. Det skyldes, at Fastholdelsescentret fortrinsvis visiterer alvorlige sager, hvor borgeren på grund af fysiske eller psykiske skader ikke kan udføre sit tidligere arbejde eller andet arbejde på arbejdspladsen og derfor er blevet opsagt i løbet af sin sygedagpengeperiode. Fastholdelse hos den tidligere arbejdsgiver er således ganske sjældent målet med Fastholdelsescentrets indsats. Men i de sager, hvor borgeren stadigvæk er ansat på sin arbejdsplads, og der skønnes at være muligheder for, at borgeren kan fastholdes i den tidligere eller i en ny jobfunktion,

kan arbejdsgiveren blive involveret i Fastholdelsescentrets indsats fortrinsvis gennem rundbordssamtaler inviteret efter den skadelidtes ønske. Hidtil har Fastholdelsescentrets samarbejde med arbejdsgivere dog været relativt sparsomt sammenlignet med de øvrige interessenter.

FAGFORENINGER

Fagforeningerne varetager deres medlemmers interesse i arbejdsskadesagen.

Fagforeningen kan bidrage med viden om sit medlems fag- og arbejdsområde og rådgive om mulige veje fremad for borgeren ud fra deres vurdering af hans eller hendes situation. Fagforeningernes interesse i arbejdsskadesager vil naturligt være, at medlemmerne bliver behandlet respektfuldt og får hjælp til fastholdelse, eller, hvis dette ikke er muligt, til anden forsørgelse, som de har ret til ifølge lovgivningen.

Fagforeningen er ikke part i arbejdsskadesagen, med mindre borgeren giver den partsstatus via en fuldmagt. Hvis borgeren giver fagforeningen fuld partsstatus, træder fagforeningen ind som juridisk person i stedet for borgeren. Dette indebærer blandt andet, at fagforeningen besvarer alle henvendelser fra Arbejdsskadestyrelsen og beslutter, hvorvidt afgørelser skal påklages. Hvis fagforeningen er helt eller delvis part i sagen, har den ret til at se alle sagsakter. Hvis fagforeningen ikke har partsstatus, har den ikke aktindsigt.

FORSIKRINGSSKABER

Forsikringsselskaberne er part i arbejdsskadesagen og udbetaler erstatning for varigt mén og tab af erhvervsevne til skadelidte borgere på baggrund af Arbejdsskadestyrelsens afgørelser. Det er forsikringsselskaberne, der som udgangspunkt modtager skadeanmeldelser fra arbejdsgiverne i ulykkesager. Hvis selskaberne bedømmer, at skaden vil medføre varigt mén eller erhvervsevnetab, indhenter forsikringsselskabet en lægeerklæring, hvorefter sagen sendes til Arbejdsskadestyrelsen. Forsikringsselskaberne har dog adgang til at behandle mindre såkaldte bagatelsager selv. Der er i dag over 20 forsikringsselskaber, der har tilladelse til at tegne arbejdsskadeforsikring for ulykker.

Forsikringsselskaberne dækker udelukkende ulykkesager. Erstatning for erhvervssygdomme udbetales af Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES). Fastholdelsescentrets samarbejde med AES er

meget sparsomt, og vi har derfor udelukkende valgt at fokusere på de private forsikringsselskaber i denne undersøgelse.⁶

Forsikringsselskabernes primære indfaldsvinkel til en borgers sag er den juridiske. Forsikringsselskabet har ingen indflydelse på Arbejdsskadestyrelsens afgørelser, men har ret til fuld indsigt i Arbejdsskadestyrelsens dokumentation i sagen og kan anke styrelsens afgørelser, hvis det er uenig i disse.

Forsikringsselskabernes samarbejde med Fastholdelsescentret varierer; nogle selskaber har mere kontakt med Fastholdelsescentret end andre. Forsikringsselskaberne deltager som udgangspunkt ikke i rundbordssamtaler. Deres samarbejde med Fastholdelsescentret foregår i stedet som regel ved en direkte kontakt til centret.

Forsikringsselskaberne har en interesse i at handle sådan, at de erstatninger, som de skal udbetale, begrænses. Udgifterne til erstatning i alvorlige arbejdsskadesager, kan være omfattende. Mellem 2004 og 2010 har de samlede udgifter til erstatning i arbejdsskadesager svinget mellem 3,7 og 4,6 milliarder kroner årligt (Arbejdsskadestyrelsen, 2011). Dette betyder, at Fastholdelsescentrets arbejde i fastholdelsessporet også kan være vigtigt for forsikringsselskaberne. Borgerens skade kan mindskes, hvilket indebærer færre udgifter til erstatning for forsikringsselskaberne. Nogle af selskaberne arbejder også selv med aktive fastholdelsesindsatser som en måde at begrænse udgifterne til erstatninger.

METODE

Undersøgelsens metode tager afsæt i den komplekse aktørkontekst, Fastholdelsescentret agerer inden for. Hvordan Fastholdelsescentret agerer i forhold til de forskellige aktører, spiller en central rolle for, om indsatsen skal lykkes. Vores udgangspunkt er derfor, at de forskellige aktører besidder værdifuld viden om Fastholdelsescentrets indsats, og at deres erfaringer, oplevelser og refleksioner kan være med til at forbedre indsatsen yderligere. Undersøgelsen er med andre ord designet med inspiration fra interessentbaseret evaluering (Vedung, 2009; Krogstrup, 2003). Vores formål er at portrættere interessenternes respektive vurde-

6. Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring er en selvejende institution, der finansieres af lovpligtige bidrag fra arbejdsgivere og selvstændige. At Fastholdelsescentret ikke samarbejder i lige så høj grad med AES, skyldes blandt andet, at erhvervssygdomssager har et andet sagsforløb end ulykkessager og derfor er mindre egnet til den type bistand, som Fastholdelsescentret kan yde.

ringer og derved tilbyde et detaljeret overblik over Fastholdelsescentrets forvaltning af indsatsen, sådan som den opfattes af interessenterne. Det er altså ikke vores hensigt hverken at effektmåle på indsatsen eller at skabe generaliserbar viden om Fastholdelsescentrets indsats. De iagttagelser, der præsenteres i rapporten, skal ses i forhold til, at de er baseret på et begrænset datamateriale, samt at rapporten ikke inddrager de skadelidtes perspektiv.

Vi har gennemført kvalitative interviews med i alt 20 personer fra de fire interessenter. Udvælgelsen af interviewpersoner foregik således: Fastholdelsescentret udstyrede SFI med et udvalg af mulige interviewpersoner fra de fire aktører; dels en fortegnelse over personer, der har deltaget i rundbordssamtaler med Fastholdelsescentret mellem 2008-2011, dels en liste over Fastholdelsescentrets kontaktpersoner i kommunerne. Herfra udvalgte og kontaktede vi interviewpersoner ud fra to generelle kriterier: Respondenterne skulle have så meget erfaring med Fastholdelsescentret som muligt, og der skulle så vidt muligt være en spredning inden for hver type af aktør, for eksempel med hensyn til geografi, størrelse, respondenternes type af erhverv osv. Tabel 1.1 viser antallet af interview per aktør.

TABEL 1.1

Antal interviews fordelt på aktør.

Aktør	Antal respondenter/interviews
Kommuner	7
Forsikringsselskaber	4
Fagforeninger	5
Arbejdsgivere	4

15 af interviewene er udført ved personligt møde, mens fem er udført som telefoninterviews, idet det i de sidste tilfælde ikke var muligt at etablere et møde. Interviewene har typisk haft en varighed på mellem en og halvanden time. Alle interviews er foretaget individuelt, så respondenterne ikke har haft mulighed for at påvirke hinanden.

Interviewene har været semi-strukturerede, dvs. de overordnede temaer går igen i alle interviewene, mens rækkefølgen og den præcise formulering af spørgsmålene har varieret. For hver interessent blev der udarbejdet en interviewguide, der tilpassedes interessentens rolle i arbejdsskadesager og relation til Fastholdelsescentret. De overordnede te-

maer er dog i princippet ens for de fire aktører. Disse temaer er formuleret på baggrund af undersøgelsens overordnede formål samt ud fra Fastholdelsescentrets målsætning og opgaver:

- Overordnet kendskab til og erfaring med arbejdsskadesystemet
- Erfaringer fra samarbejde med Fastholdelsescentret – gode og mindre gode
- Oplevelse af samspillet mellem aktørerne
- Oplevelse af rundbordssamtalerne
- Oplevelse af fastholdelse og afklaring
- Oplevelse af egen rolle
- Læring
- Behov.

KOMMUNERNE

I dette kapitel giver vi et billede af, hvordan medarbejdere i kommuners jobcentre oplever Fastholdelsescentrets indsats.

Vi har interviewet syv personer fra fire forskellige kommuner i Jylland og på Sjælland, hvoraf to er storbykommuner, og to er mindre kommuner. Kommunerne er delvis valgt ud fra et kriterium om geografisk spredning og kommunestørrelse og delvis ud fra det kriterium, at de i en periode skal have haft et aktivt samarbejde med Fastholdelsescentret, så respondenterne har et erfaringsgrundlag at tale ud fra. Alle respondenter arbejder med sygedagpengeopfølgning i de kommunale jobcentre. Flere af respondenterne fungerer også som kontaktpersoner og interne koordinators for kommunens samarbejde med Fastholdelsescentret. Fire af respondenterne er sagsbehandlere, mens tre arbejder som henholdsvis afdelingsleder, teamleder og chefkonsulent. Denne sammensætning af respondenter har til formål at indsamle erfaringer både fra personer, der har mere overordnet erfaring fra samarbejdet med Fastholdelsescentret og fra personer, der har erfaringer på et mere konkret niveau, dvs. erfaringer fra kontakt med arbejdsskadede borgere.

BOKS 3.1

Kommunernes opgaver og interesser.

I kommunens opgave indgår at vurdere, hvilke offentlige ydelser borgeren har mulighed for at få; som udgangspunkt er det sygedagpenge, revalideringsydelse, kontanthjælp eller førtidspension. Der er også visse muligheder for ydelser i forhold til de muligheder, der er i henhold til lovgrundlaget for den aktive arbejdsmarkedspolitik⁷, herunder revalidering, virksomhedspraktik og fleksjob. Kommunen skal også vurdere borgerens arbejdsevne, dvs. borgerens muligheder for at blive selvforsørgende, og hvilke tiltag der skal til for at nå dette mål.

Borgerens ret til sygedagpenge ophører, når den generelle varighedsbegrænsning indtræder. Det vil sige, når borgeren har fået udbetalt sygedagpenge for mere end 52 uger eksklusive de 21 første kalenderdage af sygedagpengeperioden. Forlængelse af sygedagpengedydelsens varighed kan dog opnås i henhold til en række vilkår i § 27 i sygedagpengeloven. Et af disse vilkår er, at "der er rejst sag om ret til erstatning efter lov om arbejdsskadesikring eller lov om sikring mod følger af arbejdsskade" (§ 27, stk. 1, punkt 6). Det betyder altså, at borgeren har ret til forlængelse af sygedagpengene i de tilfælde, hvor borgeren har en verserende arbejdsskadesag i Arbejdsskadestyrelsen.

Kommunen har i forskellig grad mulighed for at få refusion fra staten af de udbetalte sygedagpenge. Som udgangspunkt får kommunen fuld refusion de første 4 uger af sygedagpengeperioden, 50 pct. refusion i ugerne 5 til 8 og 30 pct. refusion i ugerne 9 til 52. Efter den generelle varighedsbegrænsning på 52 uger er indtruffet, står kommunen selv fuldt ud for udgifterne til sygedagpenge (§ 62 i sygedagpengeloven).

Der findes dermed et økonomisk incitament for kommunerne til at fastholde eller bringe den sygemeldte borger tilbage til job og at stoppe sygedagpengene, sådan at kommunens udgifter begrænses. Dette er vigtigt i forhold til Fastholdelsescentrets mulighed for at træffe afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne, da en afgørelse (både en midlertidig og endelig) fjerner borgerens ret til forlængelse af sygedagpenge med hensyn til arbejdsskadesagen. En afgørelse kan derfor være i kommunens økonomiske interesse.

SAMMENFATNING

De kommunale respondenter er generelt positivt indstillede over for Fastholdelsescentrets indsats. Den værdi, respondenterne tillægger indsatsen, varierer dog, afhængigt af hvor meget kontakt de hver især har haft med Fastholdelsescentret, samt hvor meget fokus kommunerne tidligere har haft på sygedagpengesager, der skyldes en arbejdsskade.

Interviewmaterialet indikerer, at Fastholdelsescentret bidrager til et bedre samspil mellem kommunerne og Arbejdsskadestyrelsen. Fastholdelsescentret har bidraget til, at respondenterne har et bedre kendskab til arbejdsskadesystemet og til Fastholdelsescentrets indsats samt til,

7. Bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik nr. 190 af 24/02/2012 og bekendtgørelse af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats nr. 710 af 23/06/2011.

hvordan indsatsen kan spille sammen med kommunernes arbejde i sygedagpengesagerne.

Med Fastholdelsescentret har kommunerne også fået en hurtigere og mere uformel kommunikationskanal til Arbejdsskadestyrelsen. Her fremhæver de fleste respondenter ”Se Sag” som et vigtigt værktøj, der har medført en markant informationsforbedring. Samarbejdet mellem de to aktører opleves som nemt og gnidningsfrit, og respondenterne sætter pris på den personlige adgang til Arbejdsskadestyrelsen, som Fastholdelsescentret muliggør.

Respondenterne opfatter Fastholdelsescentrets medarbejdere som lydhøre over for kommunernes behov og forskelligheder, og de oplever, at de to aktører arbejder mod det samme mål – fastholdelse. Samarbejdet mellem centret og kommunerne ser forskelligt ud i de fire kommuner. Fastholdelsescentret synes at have tilpasset sig den enkelte kommunes forudsætninger og ønsker. Ifølge flere respondenter har Fastholdelsescentret et godt kendskab til, hvordan kommunernes sygedagpengehåndtering foregår, hvilket respondenterne værdsætter.

Respondenterne oplever, at Fastholdelsescentret bidrager til forbedrede muligheder for afklaring, hvilket de ser som det første og vigtigste skridt på vej mod fastholdelse.

Flere af respondenterne fortæller, at deres kontakt til Fastholdelsescentret har betydet, at de har et større fokus på opfølgning af skadelidte borgere, hvilket naturligvis er et vigtigt led i at kunne hjælpe borgerne på vej mod fastholdelse. At sagsbehandlere nu ved, at der ikke er noget til hinder for at igangsætte et afklaringsforløb i kommunen, mens Arbejdsskadestyrelsen behandler arbejdsskadesagen, betyder, at afklaringen kan iværksættes tidligere (hvor tidligt er dog forskelligt i de fire kommuner).

Rundbordssamtalerne med Fastholdelsescentret bidrager ifølge respondenterne til, at borgeren oplever større afklaring og derved motivation. Samtalerne giver mulighed for at give god og sammenhængende information til borgeren og for at vise, at Arbejdsskadestyrelsen og kommunen er enige om vejen frem. Samtalen kan være motiverende for borgeren, fordi vedkommende gennem mødet får en personlig kontakt til Arbejdsskadestyrelsen.

Respondenterne oplever de midlertidige afgørelser som positive, da de giver borgeren anerkendelse, ro og økonomisk tryghed. Afgørelserne kan fungere som en økonomisk ”gulerod”, der gør det nemmere

for de kommunale sagsbehandlere at motivere borgeren til at komme videre i forløbet. Det er dog vigtigt, at midlertidige afgørelser ikke træffes for tidligt, da borgeren da kan risikere at miste mulighederne for at forlænge sygedagpengeperioden, hvis sygeforløbet trækker ud.

KOMMUNERNES PERSPEKTIVER PÅ FASTHOLDELSESCENTRET

HVORDAN FOREGÅR SAMARBEJDET?

Ifølge respondenterne er det forskelligt, hvor meget og hvordan kommunerne i undersøgelsen samarbejder med Fastholdelsescentret. De fire kommuner i undersøgelsen har hver deres måde at organisere sygedagpengeområdet og håndteringen af arbejdsskadede borgere på. Kommunerne er forskellige med hensyn til antallet af sygedagpenge- og arbejdsskadesager og antallet af sagsbehandlere, der behandler sygedagpengesager med baggrund i arbejdsskader. Ifølge vores undersøgelse har Fastholdelsescentret formået at tilpasse sin indsats til, hvordan de fire kommuner hver især har organiseret sygedagpengeområdet. Især har Fastholdelsescentret tilpasset sig kommunens ønsker om, *hvor ofte og hvordan* kommunen og Fastholdelsescentret har kontakt til hinanden.

I en af kommunerne har man et tæt samarbejde med Fastholdelsescentret, som er involveret fra starten i de fleste af jobcentrets sygedagpengesager, hvori der indgår en arbejdsskade. I den pågældende kommune bliver som udgangspunkt, alle sygedagpengesager, der skyldes en arbejdsskade, henvist til den samme sagsbehandler. Denne sagsbehandler har regelmæssig kontakt med en kontaktperson i Fastholdelsescentret og bruger også ”Se Sag”. Sagsbehandleren inviterer som regel Fastholdelsescentret til at deltage i kommunens første møde med borgeren. Sager, hvor borgeren umiddelbart ser ud til at kunne genoprette sin tidligere arbejdsevne inden for et par måneder, og hvor borgeren har en god kontakt til sin arbejdsgiver, er dog undtaget fra denne regel.

I en anden kommune er samarbejdet opbygget sådan, at en kontaktperson fra Fastholdelsescentret besøger kommunens jobcenter mellem tre og seks gange per år. Ved besøgene drøfter kontaktpersonen aktuelle sager med sagsbehandlerne (sygedagpengesager, der skyldes en arbejdsskade, er i denne kommune spredt ud på alle sagsbehandlere) og afholder rundbordssamtaler i visse sager. Sagerne, der samarbejdes om,

udvælges oftest ved, at kommunens sagsbehandlere identificerer mulige sager og melder disse ind til Fastholdelsescentret, som så tager stilling til, om de er relevante ud fra Fastholdelsescentrets værktøjer, kriterier og formål. Mellem møderne kan sagsbehandlerne kontakte Fastholdelsescentrets kontaktperson via mail og telefon, når de har spørgsmål til sagerne. Kommunen bruger også ”Se Sag”.

I en tredje af undersøgelsens kommuner fungerer det sådan, at den ansvarlige teamleder i sygedagpengeafdelingen tager kontakt til Fastholdelsescentret, når der i afdelingen er ophobet en række sager, hvor det vil give mening at holde en rundbordssamtale. Oftest omhandler det sager, hvor borgeren har været sygemeldt i mindst et halvt år. Fastholdelsescentret tager så stilling til, hvilke sager der er relevante at samarbejde om. Derefter aftales en dato, hvor kontaktpersonen fra Fastholdelsescentret kommer til kommunen og over en eller et par dage deltager i rundbordssamtaler. Besøgene afholdes ikke med noget bestemt interval. Sagsbehandlerne bruger ”Se Sag” for at orientere sig om, hvordan arbejds-skadesagerne skrider frem og for at indhente lægelige oplysninger.

I den sidste af de fire kommuner tager jobcentrets sagsbehandlere individuelt og løbende kontakt til Fastholdelsescentret, når de har en borger, som de tror kunne have gavn af et samarbejde. Fastholdelsescentret vurderer sagen og laver en aftale om rundbordssamtale, hvis det opfattes som gavnligt. Fastholdelsescentrets medarbejdere stiller sig også indimellem til rådighed for ”sparring” i jobcentret, så sagsbehandlerne har mulighed for at drøfte deres sager. Jobcentret bruger også ”Se Sag”.

KENDSKAB TIL ARBEJDSKADESYSTEMET

Kontakten til Fastholdelsescentret har i større eller mindre omfang påvirket alle respondenternes kendskab til Arbejdsskadestyrelsens arbejde. Flere sagsbehandlere fortæller, at de har fået en væsentlig bedre forståelse for sagsforløbet i Arbejdsskadestyrelsen og en større indsigt i, hvilke berøringspunkter dette kan have med kommunernes sagsbehandling.

Fastholdelsescentret har afholdt informationsmøder i flere af kommunerne i forbindelse med påbegyndelsen af samarbejdet. Disse møder får ros af respondenterne. En af de interviewede ledere fra jobcentrene fortæller, at mødet var en ”øjenåbner” for kommunens sagsbehandlere: De blev mere opmærksomme på Arbejdsskadestyrelsens muligheder for at træffe afgørelser om økonomisk erstatning og på de redskaber, Fastholdelsescentret kan gøre brug af i forhold til en arbejdska-

det borger. Respondenten fortæller endvidere, at det øgede kendskab også forbedrer sagsbehandlernes muligheder for at tale med borgeren om dennes arbejdsskadesag.

[...][det] gør, at når de så taler med borgeren, så kan de snakke om nogle af de her ting, uden at Fastholdelsescentret behøver at være til stede. Fordi de nu også selv er klædt på til at [kunne gøre dette]. I stedet for at det bliver sådan noget [...] udvisket noget. Lige nu er de vældig klare i spytet på, hvad det er, de skal sige omkring Arbejdsskadestyrelsen og Fastholdelsescentret.

En respondent peger også på, at der er sket en tovejs læring mellem Fastholdelsescentret og kommunen, idet man gennem et godt kendskab til hinandens lovgivning og fælles arbejde i konkrete sager har opbygget en fælles forståelsesramme og enighed om, hvordan man tolker en borgers situation, og hvilke tiltag der fungerer bedst. Respondenten beskriver oplevelsen af en fælles forståelse således:

Vi er bare enige om, at sådan her, det er sådan, det er. Vi kan også have nøjagtig den samme mavefornemmelse, når borgeren er gået ud ad døren.

FOKUS PÅ ARBEJDSKADESAGER

Flere respondenter fortæller, at hvor der tidligere kunne gå lang tid, før kommunen opdagede, at en sygemeldt borger havde en sag hos Arbejdsskadestyrelsen, har kommunerne som følge af samarbejdet med Fastholdelsescentret nu langt større fokus på arbejdsskadesager i sin sygedagpengeopfølgning.

I en af kommunerne havde man tidligere mange sygedagpengesager, der løb længere end den generelle varighedsbegrænsning på 52 uger. Dette skyldes blandt andet, at sagsbehandlerne ofte manglede kendskab til, at der verserede en sag i Arbejdsskadestyrelsen, da borgerne ikke rutinemæssigt blev spurgt, om sygemeldingen skyldes en arbejdsskade, og borgeren heller ikke af sig selv oplyste dette. Arbejdsskadesagen kom derfor til at fungere som en grund til forlængelse, når den generelle varighedsbegrænsning på 52 uger indtrådte. I kraft af samarbejdet med Fastholdelsescentret er sagsbehandlerne nu mere opmærksomme på, at der kan være en arbejdsskadesag, og hvis det er tilfældet, kan de følge bedre op på den borger, sagen drejer sig om.

Men også i de tilfælde, hvor sagsbehandlerne har haft kendskab til, at den sygemeldte borger havde en verserende arbejdsskadesag, kunne det være vanskeligt for dem at holde sygedagpengesagerne inden for den generelle varighedsbegrænsning. Sagsbehandlerne havde nemlig ofte svært ved at motivere borgeren til at gå i gang med kommunens initiativer, fordi vedkommende var bange for, at dette kunne indvirke på udfaldet af erstatningssagen hos Arbejdsskadestyrelsen. Ifølge respondenterne havde mange borgere en forestilling om, at hvis de deltog i kommunens indsatser, ville de give indtryk af at være mere raske, end de var, og at deres erstatning for mén og tab af erhvervsevne derfor ville blive lavere.

[...] Det er også en barriere for at komme i gang. For det handler om, at [borgeren vil] bevise så lidt som muligt for at vise, at man er så syg som muligt.

Samarbejdet og den viden, sagsbehandlerne har fået om Arbejdsskadestyrelsen, gør, at respondenterne har fået klarhed over, at der ikke er noget til hinder for at igangsætte for eksempel en arbejdsprøvning, samtidig med at en borger har en verserende arbejdsskadesag. En sagsbehandler fortæller, at hun også oplever en større sikkerhed ved at fortælle borgeren dette:

Man mener jo, at borgere, der har en arbejdsskadesag, venter på at få erstatning, og at de i den tid ikke vil medvirke til noget. Men det får de at vide, at det skal de. Og at det ikke har betydning. Det får de at vide af os.

RUNDBORDSSAMTALERNE

Rundbordssamtalerne med Fastholdelsescentret fremhæves i interviewene som et godt værktøj til at fremme afklaring i sygedagpengesager, der skyldes en arbejdsskade. Ved samtalerne kan Fastholdelsescentret informere borgeren om, hvordan Arbejdsskadestyrelsens sagsgang ser ud, og sammen med kommunen forklare, hvordan arbejdsskadesagen spiller sammen med borgerens sygedagpengesag. Samtalerne giver også sagsbehandlerne mulighed for at kommunikere, at Arbejdsskadestyrelsen og kommunen er enige om vejen frem i borgerens sag, og at de samarbejder om en hurtig afklaring af sagen. En respondent siger:

De [Fastholdelsescentret] forbedrer jo også vores muligheder for at fastholde borgeren. Det, at der kommer en Fastholdelsescentermedarbejder til en rundbordssamtale med vores borger og vores sagsbehandler og kan sige: ”Ved du hvad, du kan godt blive afklaret. Du behøver ikke at vente på, at vi har truffet en afgørelse. Det vil være superfint, hvis du arbejder med i denne her sag.” Alle de ting de gør jo, at det er meget lettere for os.

Fastholdelsescentrets tilstedeværelse giver borgeren større klarhed over alternativerne og fjerner eventuelle misforståelser om erstatningsmuligheder. Kommunen kan samtidig informere borgeren om, hvilke foranstaltninger der kan blive tale om. Alt dette gør det nemmere for kommunen at få borgeren til at acceptere de tilbud, som kommunen mener vil forbedre borgerens muligheder for fastholdelse på arbejdsmarkedet.

For nogle borgere kan forestillingen om en stor arbejdsskadeerstatning være demotiverende i forhold til at blive afklaret og komme tilbage i arbejde. Ifølge flere af respondenterne kan rundbordssamtalerne også bringe klarhed over denne forestilling.

Den der forventning om, at [...] man måske kan få, på en eller anden måde, mange penge, på et eller andet tidspunkt. Den bliver også clearret ved sådan et møde her, hvor der bliver truffet nogle afgørelser. Og det er jo rigtigt godt, fordi så er der ligesom, så er det lagt på plads. Og så kan borgeren bedre begynde at se fremad.

Rundbordssamtalerne kan også påvirke borgernes motivation til at komme videre med sit forløb, fordi borgeren gennem mødet får en personlig kontakt til Arbejdsskadestyrelsen og føler sig set. En respondent fortæller, hvordan Fastholdelsescentrets tilstedeværelse påvirkede en borger, som kommunen forud for mødet ikke havde kunnet motivere til at komme videre:

Hun gik derfra som et andet menneske, hun følte lige pludselig, at der var blevet lyttet til hende, at hun blev taget alvorligt. At der kommer folk rejsende fra København og sætter sig ned og snakker med hende om hendes arbejdsskade. [...] Hun gik da i gang med en uddannelse.

MIDLERTIDIGE AFGØRELSE

Et værktøj, som spiller en vigtig rolle for kommunerne i nogle sager, og som kan iværksætte initiativer over for arbejdsskadede borgere tidligere end før, er Fastholdelsescentrets mulighed for at træffe midlertidige afgørelser om erstatning for tab af erhvervsevne. Ifølge respondenterne påvirker en sådan afgørelse borgeren positivt på flere måder.

En respondent fortæller, at afgørelsen er vigtig i sig selv, da den indebærer en anerkendelse af borgerens arbejdsskade, og at erstatningens størrelse ikke altid betyder så meget for borgerens motivation til at komme videre med sit forløb. Flere respondenter fortæller, at mange skadelidte også kan have det psykisk svært ved at skulle forholde sig til en uafsluttet proces. Afklaring omkring erstatningen gør det nemmere for borgeren at finde ro til at komme videre.

De midlertidige afgørelser, de er jo et scoop. [...] Hvis du går og venter på noget, og det er sådan set uanset, hvad du venter på, om du venter på behandling, om du venter på afgørelse i din arbejdsskadesag, din forsikrings sag eller noget som helst andet. Det gør jo, at du som et menneskeligt væsen befinder dig lidt i en form for limbo. Og jo mere man kan skære ned på den tilstand, jo bedre er det. At vente på noget, som man ikke kender udfaldet på, skaber utryghed.

Respondenterne siger dog, at det er den økonomiske forbedring, som en midlertidig afgørelse indebærer, som i mange sager er afgørende for, at en borger accepterer at deltage i kommunens foranstaltninger. Erstatningen fungerer som en ”gulerod” for borgeren. Flere respondenter beskriver også, at erstatningen kan give borgeren overskud til at fokusere på noget andet end sin økonomi, og at borgeren derfor er lettere at motivere til at deltage i et afklaringsforløb.

En respondent påpeger dog, at det er vigtigt, at de midlertidige afgørelser ikke træffes for tidligt i forhold til borgerens afklaringsproces. Afgørelsen blokerer nemlig muligheden for at forlænge udbetalingen af sygedagpenge på baggrund af den verserende arbejdsskadesag, og borgeren kan derved risikere at mangle andre forlængelsesmuligheder, hvis sygeforløbet trækker ud. Ifølge respondenterne er dette dog kun sket meget få gange i den pågældende kommune.

TIDLIG INDSATS

Ingen af respondenterne mener, at samarbejdet med Fastholdelsescentret har medført nogen forskel i, hvilke typer af initiativ kommunerne iværksætter over for skadelidte borgere. Derimod fortæller flere respondenter, at kommunens indsatser nu kan igangsættes tidligere end før, fordi kommunen er opmærksom på sagerne, og fordi borgeren får tydelig information om, at det kan lade sig gøre.

En tidlig indsats opfattes af nogle af respondenterne som afgørende for, hvor hurtigt de kan få borgeren ud af sygedagpengesystemet og tilbage på arbejdsmarkedet. En respondent fra en kommune, hvor man samarbejder med Fastholdelsescentret i de fleste arbejdsskadesager fra begyndelsen af borgerens sygedagpengeforløb, siger således:

Kodeordet, tror jeg stadigvæk, er den tidlige indsats. Uanset hvad, så er det den tidlige indsats. Så [...] jo hurtigere vi kommer i gang, jo hurtigere vi får opfanget de ting, vi skal, jo bedre bliver det for den enkelte og for os.

Hvad der menes med ”tidlig”, adskiller sig dog noget mellem respondenterne. Hvor den her citerede respondent mener, at det i princippet er gavnligt, at kommunen og Fastholdelsescentret går ind i en sag lige fra starten af sygemeldingsforløbet, mener flere af de andre respondenter, at der er grænser for, hvor tidligt Fastholdelsescentret bør gå ind i en sag. For eksempel mener nogle af respondenterne, at Arbejdsskadestyrelsens udredning af borgerens arbejdsskade skal være et godt stykke på vej, før det giver mening for kommunen at igangsætte initiativer eller samarbejde om sagen med Fastholdelsescentret. At borgerens arbejdsskade nærmer sig en stationær tilstand, er et andet forhold, der fremføres som betydningsfuldt for, hvorvidt det giver mening at samarbejde om sagen med Fastholdelsescentret. I flere af interviewene bliver det endvidere påpeget, at kommunens interne organisering af sagsbehandlingen på sygedagpengeområdet også har betydning for, hvornår i en borgers forløb det er muligt at involvere Fastholdelsescentret. I to af kommunerne findes en form for modtagelsenhed, hvor borgernes sager bliver håndteret under de første henholdsvis 2 og 6 måneder af sygemeldingen. Disse enheder har ikke kontakt til Fastholdelsescentret, men det opleves dog heller ikke som nødvendigt af de pågældende respondenter, da sagerne ikke endnu anses for at være ”modne” til et samarbejde.

Uanset disse forskelle i hvornår respondenterne mener, at Fastholdelsescentret burde involveres i borgerens sag, er der blandt respondenterne en overbevisning om, at Fastholdelsescentrets bidrag til at afklare borgeren tidligere er betydningsfuld. Afklaring ses som det første og meget afgørende skridt på vej mod fastholdelse på arbejdsmarkedet, og det er i dette lys, som respondenterne ser positivt på Fastholdelsescentrets indsats. Ifølge respondenterne bidrager Fastholdelsescentret altså ikke direkte til fastholdelse, men åbner gennem afklaring i sagen muligheder for dette.

SAMSPIL OG INFORMATIONSDVEKSLING

Med hensyn til hvordan samspillet mellem kommunerne og Fastholdelsescentret opleves, giver de interviewede samlet set et positivt billede. Fastholdelsescentrets kontaktpersoner beskrives som engagerede og kompetente. I de kommuner, hvor der er et løbende samarbejde med Fastholdelsescentret, oplever respondenterne, at kontaktpersonerne i Fastholdelsescentret er lettilgængelige og hurtigt reagerer på henvendelser fra kommunen. Adspurgte om, hvad der er vigtigst for at opnå succes i samarbejdet om fastholdelse, svarer en af respondenterne:

Det er den tilgængelighed, som Fastholdelsescentret har vist, det er det her med, at vi kan få fat i dem, og at de kommer, når vi har behov for dem.

Fastholdelsescentrets kontaktpersoner tilbyder en personlig adgang til Arbejdsskadestyrelsen, som kommunerne ikke har haft tidligere. Flere af respondenterne siger, at dette har gjort en stor forskel i forhold til, hvordan man opfatter Arbejdsskadestyrelsen. Arbejdsskadestyrelsen er ikke længere en langsom ”mastodont”, men en samarbejdspartner, man kender, og som er interesseret i at servicere kommunen med information og oplysninger.

Flere af de interviewede påpeger også, at Fastholdelsescentret har været imødekommende og lydhør i forhold til kommunernes specifikke behov, hvilket ses som en forudsætning for samarbejdet. De er blandt andet glade for, at Fastholdelsescentret kan tilpasse samarbejdsformerne efter de enkelte kommuners interne organisering af sygedagpengeområdet.

Ifølge respondenterne fungerer samarbejdet også godt, fordi Fastholdelsescentrets medarbejdere har et godt kendskab til kommuner-

nes arbejde og sygedagpengeloven. Medarbejderne fra kommunerne og Fastholdelsescentret respekterer hinandens faglige kompetencer, og respondenterne oplever, at begge parter er opmærksomme på deres respektive roller, og at samarbejde mellem de to aktører er ligeværdigt.

Flere respondenter oplever også, at der er en fælles interesse i samarbejdet, og det bevirker, at Fastholdelsescentret og kommunerne arbejder godt sammen. Blandt andet peger nogle respondenter på, at begge parter gerne vil have afsluttet deres sager hurtigst muligt.

"SE SAG"

Muligheden for at få aktindsigt i borgerens arbejdsskadesag gennem "Se Sag" bliver rost af alle respondenter. "Se Sag" har medvirket til en markant forbedring i tilgangen til information, som forenkler og accelererer sagsbehandlingen i kommunen. Med en enkelt undtagelse bruger alle de interviewede sagsbehandlere "Se Sag" for at følge op på, hvordan arbejdsskadesagen forløber og for at få lægelige informationer. Udvekslingen af informationen gør, at sagsbehandlere kan holde sig opdateret om, hvad der sker i arbejdsskadesagen. En af respondenterne beskriver på følgende måde, hvordan "Se Sag" er en hjælp i kommunens arbejde:

Jamen, på den måde, at vi altid kan gå ind og se, om de har truffet afgørelse i sagen, hvor er den henne, har de indhentet noget relevant lægeligt, som vi kunne bruge i vores sager. [...] Sådan at vi kan holde os orienteret derinde, så den er rigtig god for os.

Informationsudvekslingen gennem "Se Sag" gør også sagsforløbet mindre besværligt og energikrævende for borgeren, da antallet af lægeundersøgelser kan minimeres, fordi kommunen og Arbejdsskadestyrelsen nemt og hurtigt kan dele lægeerklæringer.

Flere af respondenterne er enige om, at det ville være en stor gevinst, hvis den elektroniske vidensdeling kunne udvikles endnu mere. Forslaget går på, at hvis systemerne var sammenkoblede, så kommunerne automatisk får besked, når en sygemeldt borger har en arbejdsskadesag, ville man helt kunne undgå det problem, at kommunen stadig kan være uvidende om arbejdsskadesagen, hvis sagsbehandlere ikke aktivt opsøger informationen i "Se Sag" for hver enkelt sygedagpengesag.

ARBEJDSGIVERNE

I dette kapitel redegør vi for arbejdsgivernes perspektiv på Fastholdelsescentrets indsats og opfattelse af egen rolle. Arbejdsgiverens oplevelser af indsatsen er nødvendigvis et vigtigt perspektiv på en indsats, der har som formål at føre borgeren tilbage til arbejdsmarkedet.

Vi har afholdt interviews med fire arbejdsgiverrepræsentanter fra små, mellemstore og større virksomheder i Jylland og på Sjælland. Respondenterne arbejder som henholdsvis afdelingsleder, økonomimedarbejder, socialrådgiver og personalechef. En af arbejdspladserne er en offentlig virksomhed, mens de øvrige er private. Respondenterne har alle deltaget i rundbordssamtaler, hvor en af virksomhedens medarbejdere har stået i centrum. Tre af respondenterne har deltaget i en enkelt samtale, og dette udgør deres samlede erfaring med Fastholdelsescentret. En af respondenterne har haft flere rundbordssamtaler med Fastholdelsescentret, der dog alle ligger nogle år tilbage i tiden. To interviews er foretaget som telefoninterview og to som besøgsinterview.

SAMMENFATNING

De interviewede arbejdsgiverrepræsentanter har forskellige oplevelser af Fastholdelsescentrets indsats. To af de interviewede arbejdsgivere fortæller

i interviewene om en overvejende positiv oplevelse af deres møde med Fastholdelsescentret, mens de andre to arbejdsgiverrepræsentanter beskriver deres erfaringer med Fastholdelsescentret som overvejende negative.

De positive udsagn peger på, at Fastholdelsescentret gennem rundbordssamtalerne kan bidrage til kontinuitet i sagsforløbet og til et bedre samspil mellem kommunen, Arbejdsskadestyrelsen og arbejdsgiveren. At Fastholdelsescentret hurtigt kan træffe beslutninger om erstatning, giver økonomisk afklaring for den skadelidte, hvilket respondenterne oplever som vigtigt for, at borgeren skal kunne se fremad. Fastholdelsescentrets medarbejdere har et godt kendskab til både sygedagpenge- og arbejdsskadesikringsloven, hvilket er værdifuldt for borgerens og arbejdsgiverens afklaring omkring de forskellige muligheder, som lovgivningen åbner for. En af respondenterne fortæller, at mødet med Fastholdelsescentret har været med til at højne virksomhedens interne kompetence med hensyn til, hvordan de som arbejdsgiver kan arbejde for afklaring og fastholdelse.

De kritiske synspunkter handler om, at arbejdsgiveren ikke er blevet involveret i tilstrækkelig grad, at der har været en mangel på information, samt at Fastholdelsescentrets medarbejdere ikke har været tilstrækkeligt opmærksomme på arbejdsgiverens muligheder for at tilpasse arbejdet til den skadelidtes skånebehov. Når det gælder involvering og information, er der visse begrænsninger for, hvor meget Fastholdelsescentret kan påvirke. Da arbejdsgiverne ikke er part i arbejdsskadesagen, kan Fastholdelsescentret ikke give dem informationer om den, ligesom det er kommunerne, der, i modsætning til Arbejdsskadestyrelsen/Fastholdelsescentret, har ret og pligt til at tage kontakt til arbejdsgiveren. Det er derfor en udfordring for Fastholdelsescentret at få arbejdsgiveren til at føle sig tilstrækkeligt involveret i fastholdelsesopret. Samtidig gør dette forhold også, at Fastholdelsescentrets indsats i fastholdelsesopret bliver ekstra vigtig af hensyn til arbejdsgiveren. Omvendt kan man argumentere for, at opgaven med at involvere arbejdsgiveren i fastholdelsesarbejdet ville være bedre placeret i kommunerne. Fastholdelsescentret vil i hvert fald altid være afhængig af kommunen for at skabe en god indsats i fastholdelsesopret i forhold til denne aktør.

Hvis man alligevel skal pege på indsatser, der kunne øge Fastholdelsescentrets involvering af arbejdsgiverne og dermed en bedre udnyttelse af de fastholdelsesmuligheder, der ligger hos denne aktør, gives der i interviewene tre forslag: At Fastholdelsescentret tager initiativ til

rundbordssamtaler tidligt i borgerens forløb, at centret sørger for en god kontakt til arbejdsgiveren efter rundbordssamtalerne, og at man informerer om Fastholdelsescentrets virksomhed – for eksempel via nyhedsbrev eller ved at gøre opmærksom på Fastholdelsescentret, når en arbejdsgiver anmelder en arbejdsskade til Arbejdsskadestyrelsen.

ARBEJDSGIVERNES PERSPEKTIVER PÅ FASTHOLDELSESCENTRET

EN SAMTALE, DER ÅBNEDE FOR MULIGHEDER

En af respondenterne fortæller positivt om sin oplevelse af rundbordssamtalen med Fastholdelsescentret. Samtalen, der er respondentens eneste erfaring med Fastholdelsescentret, resulterede i, at den tilskadekomne medarbejder blev fastholdt på arbejdspladsen i en deltidsansættelse.

Respondenten fortæller, at arbejdsgiverens intention gennem hele forløbet havde været at prøve at fastholde medarbejderen, da de vurderede, at arbejdsskaden ikke stod i vejen for, at han kunne blive på arbejdspladsen, hvis man tilpassede timeantal og arbejdsopgaver til hans arbejdsevne. Medarbejderen var vellidt på arbejdspladsen, og da skaden var sket i arbejdet, følte arbejdsgiveren et særligt ansvar for at hjælpe. Det var også vigtigt for virksomheden at skabe en løsning, hvor medarbejderen kunne blive på arbejdspladsen under former, som var så tæt på en almindelig ansættelse som muligt, sådan at medarbejderen kunne føle sig på lige fod med de øvrige medarbejdere.

Selvom arbejdsgiveren altså havde fokus på fastholdelse, fortæller respondenterne, at rundbordssamtalen med Fastholdelsescentret spillede en vigtig rolle med hensyn til at finde en løsning for fastholdelse, der både tilfredsstillede arbejdsgiverens og medarbejderens behov. Samtalen betød nemlig, at to økonomiske forhold, der stod i vejen for fastholdelse, kunne fjernes.

For det første blev der på mødet truffet en beslutning om en løbende erstatning for tab af erhvervsevne. Medarbejderen kunne dermed føle sig tryk ved sin økonomiske situation fremover, selvom skaden ville medføre en nedgang i løn, da den forhindrede ham i at arbejde på fuld tid. Respondenten mener, at Fastholdelsescentrets medarbejder var god til at bringe klarhed over, hvordan medarbejderens fremtidige økonomiske situation ville komme til at se ud.

For det andet fik arbejdsgiveren ved mødet information om muligheden for efter sygedagpengelovens § 56 at få sygedagpengerefusion fra kommunen fra første fraværsdag i tilfælde, hvor en medarbejders sygefravær skyldes en arbejdsskade. At det var muligt at få denne aftale, indvirkede positivt på, hvordan arbejdsgiveren vurderede muligheden for at fastholde medarbejderen, da det gav en økonomisk tryghed i forhold til udgifterne til sygedagpenge. Aftalen betød også, ifølge respondenterne, at medarbejderen ikke behøvede at føle sig stresset over eventuelt at skulle sygemelde sig fra arbejdet, fordi det ikke umiddelbart ville påvirke arbejdsgiverens udgifter til sygedagpenge og dermed heller ikke arbejdsgiverens vilje til at fastholde medarbejderen.

Respondenten mener, at det var vigtigt, at hun som arbejdsgiverrepræsentant var til stede på mødet, fordi Fastholdelsescentret og kommunen derved kunne drøfte deres forslag direkte med arbejdsgiveren, så de sammen kunne afklare, hvad der kunne lade sig gøre og træffe en beslutning på stedet. Som repræsentant for arbejdsgiveren opfattede hun mødet som en mulighed for at melde ud, hvilke muligheder hun så, og hvad de som virksomhed kunne gå med til. Respondenten oplevede også, at det gav medarbejderen en tryghed, at hun som arbejdsgiverrepræsentant var til stede, fordi man fra virksomheden havde forsikret medarbejderen om, at man ville gøre, hvad man kunne for at beholde medarbejderen på arbejdspladsen.

Ifølge respondenterne fungerer den løsning, der blev skabt ved mødet, i dag rigtigt godt for både arbejdsgiver og medarbejder. Eksemplet viser værdien af, at aktørerne og borgeren mødes og fører en dialog om, hvilke muligheder de hver især ser. I dette tilfælde har Fastholdelsescentrets to spor spillet godt sammen, ligesom den aktuelle løsning også var afhængig af, at kommunen var til stede. Fortællingen viser, hvordan det af flere grunde kan være relevant at inddrage arbejdsgiveren i fastholdelsesarbejdet.

FASTHOLDELSE UDEN PERSPEKTIVER

Også en anden af de interviewede arbejdsgiverrepræsentanter har været med til at fastholde en medarbejder med en arbejdsskade på baggrund af en rundbordssamtale med Fastholdelsescenteret. Denne respondent er dog mere tøvende i forhold til rundbordssamtalen og den fastholdelse, den resulterede i. Hun oplever, at den løsning, der blev lavet som en følge af rundbordssamtalen, fungerer dårligt både for virksomheden og for

medarbejderen. Dels er der problemer med tilrettelæggelsen af medarbejderens arbejdstid i forhold til arbejdspladsen som helhed, dels oplever respondenter, at medarbejderen har haft et højt sygefravær efter den nye ordnings ikrafttræden.

Respondenten ser flere grunde til, at der ikke blev skabt en hensigtsmæssig løsning ved rundbordssamtalen. I udgangspunktet havde hun oplevet det som svært at gennemskue den proces, som medarbejderens arbejdsskade foranledigede. Der manglede ifølge respondenter en aktør, der tog et overordnet ansvar for medarbejderens situation, og som kunne drive medarbejderens forløb fremad. Respondenten er usikker på, hvem der burde have påtaget sig denne rolle – hun som arbejdsgiver, kommunen eller Fastholdelsescentret. Hun oplevede også rundbordssamtalen som en uklar øvelse, hvor hun havde svært ved at finde sin rolle – hovedsageligt fordi hun manglede en klar udmelding på forhånd om formålet med samtalen. Ved mødet fik hun nemlig at vide, at udgangspunktet for samtalen var, at den pågældende medarbejder havde behov for en markant nedsættelse af sin arbejdstid for at kunne blive på arbejdspladsen. Dette var respondenter ikke klar over, og hun oplevede derfor, at det ved samtalen var svært at tage stilling til medarbejderens behov for færre timer, fordi det krævede en større forandring i tilrettelæggelsen af arbejdet på arbejdspladsen. Dette kunne hun ikke umiddelbart overskue ved samtalen:

Der, hvor det blev svært for mig i min lederrolle, det var, at jeg lige pludselig på en eller anden [måde] følte mig forpligtet til at tage ansvar over for min medarbejder på en måde, som jeg ikke var klar over, at jeg skulle tage ansvar for hende på. Og som betød en ændring, som jeg først skulle forholde mig til. Hvordan skulle vi få det til at fungere inde på arbejdspladsen?

Desuden oplevede respondenter, at den opgørelse af medarbejderens erhvervsevne, der skulle ligge til grund for en ændring af vedkommendes arbejdsforhold, var svær at forholde sig til for hende som arbejdsgiver, fordi hun ikke klart fik at vide, hvilken type af gener det var, der gjorde, at medarbejderen havde en nedsat erhvervsevne, og hvordan denne vurdering var blevet lavet. Dette er et eksempel på, hvordan arbejdsskadesikringsloven udgør en udfordring i forhold til Fastholdelsescentrets indsats i fastholdessporet: Arbejdsgiveren oplever, at hun har behov for kendskab til medarbejderens arbejdsskade for at kunne være med til at

lave en holdbar fastholdelsesløsning, imens lovgrundlaget ikke giver mulighed for dette.

Et andet problem respondenterne beskriver i forhold til samtalen var, at borgeren heller ikke selv var afklaret omkring, hvad hun ønskede fremadrettet. Respondenten oplevede, at medarbejderen syntes at føle sig utilpas ved rundbordssamtalen og var uforberedt på de valgmuligheder, kommunen og Fastholdelsescentret præsenterede. Hun finder også, at den skadelidte medarbejder har stået alene i forløbet op til samtalen, og at dette har skabt nogle psykiske problemer for medarbejderen oven i den fysiske arbejdsskade, der yderligere komplicerede muligheden for at finde en god løsning.

Respondenten siger, at hun er usikker på, hvilket ansvar hun som arbejdsgiver har, og hvem hun burde kontakte for at diskutere vejen frem.

Ud fra et arbejdsgiversynspunkt er der nogle dele i den her proces, som det ikke virker til, at der er blevet taget rigtigt hånd om. Og jeg kan ikke sige, hvor kæden er hoppet af. Og igen så tænker jeg, jamen, er det mig, der har et ansvar, eller hvem er det i det her, som står og har ansvaret i sådan en proces?

Respondentens oplevelser viser, at for at Fastholdelsescentrets indsats i fastholdessporet skal kunne lykkes, er det vigtigt, at Fastholdelsescentret og kommunen er i stand til på en tydelig måde at formidle deres roller over for den skadelidte borger og arbejdsgiveren. I udgangspunktet er det kommunen, som er den centrale offentlige aktør i borgerens forløb, da den ifølge sygedagpengeloven har ansvar for opfølgning og arbejdsmarkedsfastholdelse i sygedagpengesager. Men selvom det er kommunerne, der indkalder til rundbordssamtalerne, tilfalder det Fastholdelsescentret at påtage sig en aktiv rolle som en form for koordinator i fastholdessporet. Dette kan for deltagerne skabe uklarhed om, hvilken myndighed der har ansvar for hvad. Tydelighed om Fastholdelsescentrets rolle og begrænsningerne for centrets indsats er vigtig for, at de involverede kan vide, hvad de kan forvente af centret, og hvem de bør henvende sig til om hvad.

FASTHOLDELSESCENTRET GAV GOD OVERGANG TIL KOMMUNALT REGI OG BEDRE INTERN OPFØLGNING

En af de interviewede arbejdsgiverrepræsentanter har haft flere sager med Fastholdelsescentret med forskellige af dets medarbejdere. Hun er positiv

over for rundbordssamtalerne, også selvom de samtaler, hun har deltaget i, ikke har ført til fastholdelse af de skadelidte medarbejdere på arbejdspladsen. Dette har dog heller ikke været formålet med samtalerne, fordi den pågældende arbejdsplads kendetegnes ved fysisk meget krævende arbejdsopgaver, og de skader, den pågældende medarbejder har fået, ikke har været forenelige med yderligere hårdt fysisk arbejde. Respondenten fortæller, at formålet med samtalerne i stedet har været at skabe en god overgang til kommunalt regi, når ansættelserne skulle afsluttes.

Det, respondenten opfatter som positivt ved Fastholdelsescentrets medvirken til samtalerne, er, at den gav de skadelidte medarbejdere håb og motivation til at komme videre med noget andet end deres tidligere arbejde. Respondenten tror, at samtalen spillede en vigtig rolle for, at medarbejderne skulle kunne se sig selv i et andet erhverv.

Medarbejdernes fremtidstro kom ifølge respondenten af, at Fastholdelsescentret ved rundbordssamtalerne kunne give helt tydelige informationer om medarbejdernes økonomiske erstatning, hvilket gav de skadelidte en tryghed omkring deres økonomiske situation efter afsluttet ansættelse. At Fastholdelsescentrets medarbejdere havde kompetence til at tage en beslutning direkte på stedet, betød også, at medarbejderne kunne være sikre på, at det, der blev sagt på mødet, også blev sådan. Respondenten fortæller, at beslutningen om erstatning også var vigtig, fordi den udgjorde et positivt indslag i en situation, som ellers var overvejende negativ for de skadelidte i og med, at møderne jo blev afholdt, fordi medarbejderne skulle afslutte deres ansættelse.

Ud over at Fastholdelsescentrets beslutning om erstatning gav økonomisk tryghed og derved fremtidstro for de skadelidte, betød Fastholdelsescentrets involvering også, at respondenten som arbejdsgiver følte sig mere overbevist om, at de skadelidte medarbejdere ville få et godt forløb hos kommunen. Hun beskriver, at kontakten med kommunen kan være stressende for de skadelidte, da der ofte er flere forskellige kontaktpersoner, og da der typisk er en udskiftning af sagsbehandlere under et så langvarigt forløb, som en alvorlig arbejdsskade typisk medfører. Fastholdelsescentret skaber kontinuitet i forløbet for den skadelidte gennem tilbud om en fast kontaktperson, der er til stede både før og efter medarbejderens ansættelsesophør. Dermed er den skadelidte tilknyttet en person, der har et overordnet kendskab til sagen, hvilket også opleves som en tryghed for arbejdsgiveren:

For di når kommunen overtager det, så lukker de døren og siger at: ”nu er I ikke arbejdsgivere mere, nu har I ikke nogen interesse i det her”. Det har jo vist sig, at Fastholdelsescentret havde fat i den her medarbejder. [...] Medarbejderne har et fantastisk kort i Fastholdelsescentret, fordi de [Fastholdelsescentret] kan tage med over i kommunen, så de [borgerne] får et helhedsforløb og ikke sådan noget forløb, hvor ingen ved, hvad der blev sagt i forgårs, fordi det foregik i nogen andens regi. De har været med hele vejen hen.

Fastholdelsescentrets indsats og kontakt med arbejdsgiverne skulle gerne bidrage til, at kendskabet til arbejdsskadesystemet øges, og at de forskellige aktører bevidstgøres om, hvordan de på egen hånd kan bidrage til fastholdelse af skadelidte på arbejdsmarkedet.

Den pågældende respondent fortæller også, at kontakten til Fastholdelsescentret har medført, at den interne opfølgning af arbejdsskadesager på virksomheden er blevet mere aktiv. Der er sket en kulturændring omkring kontakten til sygemeldte medarbejdere, idet det tidligere opfattedes som lidt ”tabu” at tage kontakt til en sygemeldt medarbejder, mens kontakten nu er en integreret del af virksomhedens politik for opfølgning på sygemeldte medarbejdere. Samarbejdet med Fastholdelsescentret gjorde, at man som arbejdsgiver fik øjnene op for, at det er i orden at tale med en skadelidt medarbejder om dennes skade, og lærte, hvordan man kan føre en god og konstruktiv dialog med medarbejderen. Respondenten fortæller, at virksomheden nu kontakter en skadelidt medarbejder hurtigt efter et skadetilfælde, og at man sørger for at vedligeholde kontakten under sygemeldingsforløbet. Dette er ifølge respondenterne med til at forhindre, at sygemeldingsforløbet ved en arbejdsskade bliver længere end nødvendigt, fordi medarbejderen oplever stadig at være en del af arbejdspladsen. Arbejdsgiveren prøver også så vidt muligt at finde aktiviteter, som den skadelidte kan udføre, også inden der er en endelig afklaring om medarbejderens erhvervsevne. At medarbejderen på denne måde kan deltage i arbejdet på arbejdspladsen under sin sygdomsperiode, kan ifølge respondenterne forhindre, at medarbejderen oplever de arbejdsmæssige konsekvenser af sin skade som alvorligere, end de reelt er:

Verden er jo ikke et glansbillede. Og nogle gange, hvis man har været syg, så kommer man til at tænke på sin arbejdsplads som et glansbillede. Sådan at der går alle de raske glade kolleger, som kan det hele, og her ligger jeg og er rigtig syg og dårlig. Men så

når man kommer derud, og så opdager man jo, at der også er nogle, der brokker sig i kantinen. Så er det måske ikke så lang vej til at komme tilbage, som man går derhjemme og tror. Så man kan faktisk komme i gang, før man regner med, hvis man har kontakten, end hvis man ikke har kontakten.

Respondenten beskriver, at den læring, man har fået ud af samarbejdet, formentlig vil betyde, at man i de fleste arbejdsskadesager i fremtiden ikke vil have behov for at involvere Fastholdelsescentret. Hun er dog usikker på, om dette udelukkende skyldes virksomhedernes øgede kompetence på området, eller om hun også har glemt, hvad Fastholdelsescentret kan bruges til.

På baggrund af denne tvivl har respondenter et konkret ønske til Fastholdelsescentret: At der er en form for tilbagevendende kontakt til hende som tidligere bruger af Fastholdelsescentret – for eksempel i form af et nyhedsbrev. Dette ville gøre, at hun som arbejdsgiver blev mere opmærksom på muligheden for at bruge Fastholdelsescentret, og *hvordan* det kan bruges. Et andet forslag, respondenter nævner, er, at arbejdsgiveren i forbindelse med indmelding af en arbejdsskade til Arbejdsskadestyrelsen får oplyst, at der er mulighed for at tage kontakt til Fastholdelsescentret, hvis der er brug for en vis type af assistance, eller hvis sagen opfylder visse specifikke kriterier. Fastholdelsescentret kunne dermed også få kendskab til relevante sager tidligt i de skadelidtes forløb.

GODT INITIATIV PÅ TRODS AF SKUFFENDE OPFØLGNING

En anden respondent fortæller, at hendes erfaring med Fastholdelsescentret hidtil har været skuffende, selvom hun i *udgangspunktet* er positivt indstillet over for initiativet.

Respondenten har deltaget i en enkelt rundbordssamtale med Fastholdelsescentret og siger, at selve samtalen var en positiv oplevelse. Hun fortæller, at der ved mødet blev truffet beslutning om, at medarbejderen skulle få tilskud til hjælpemidler, transport og behandling. Dette betød meget for den skadelidte medarbejder, da han havde haft store udgifter til disse ting. Respondenten oplevede, at Fastholdelsescentrets medarbejdere var kompetente og serviceminded, og at de gjorde meget ud af at forklare lovgivningen og den skadelidtes sag, hvilket respondenter og den skadelidte medarbejder satte pris på.

Respondentens gode oplevelse af mødet erstattedes dog af skuffelse, da Fastholdelsescentret efter mødet ikke fulgte op på de ting, man

havde givet tilsagn om. Hun beskriver, at medarbejderen skulle rykke Fastholdelsescentret flere gange for at få de lovede tilskud, og at dette skabte stor irritation både hos medarbejderen og hos hende selv som arbejdsgiver. Respondenten fortæller videre, at hun oplevede det som frustrerende, at Fastholdelsescentret ikke bevarede kontakten til hende efter mødet. Der blev ikke som lovet udsendt et referat fra mødet, og hun havde svært ved at komme i kontakt med Fastholdelsescentrets repræsentant sidenhen.

Hun kan ikke se nogen rimelig forklaring på, hvorfor der ikke skete noget, men konkluderer, at hun nu står med en negativ oplevelse af indsatsen med Fastholdelsescentret.

Jeg gik derfra og var helt [...] begejstret for den indsats, de kom og fortalte, de havde tænkt sig at gøre – og jeg tænkte, nu kører det bare. Det gjorde det bare ikke, det gjorde det bare ikke.

Respondenten understreger dog, at hun stadig synes, at Fastholdelsescentret er et godt initiativ, selvom samarbejdet fungerede dårligt i dette tilfælde. Hun understreger, at det giver god mening at involvere arbejdsgiveren i fastholdelsesindsatsen, og at det er godt, at kommunen og Arbejdsskadestyrelsen gennem rundbordssamtalen kan få et indblik i de tiltag for fastholdelse, som arbejdsgiveren kan iværksætte på arbejdspladsen. Samarbejdet mellem Fastholdelsescentret, kommunen og arbejdsgiveren kan ifølge respondente øge chancerne for fastholdelse af en skadelidt medarbejder, fordi samarbejdet – hvis det fungerer godt – giver mulighed for at skabe en mere sammenhængende fastholdelsesplan.

I samspillet mellem kommunen og Arbejdsskadestyrelsen synes respondente, at Fastholdelsescentret har en vigtig opgave med at koordinere indsatsen for skadelidte og med at forbedre kommunernes kendskab til arbejdsskadesystemet, da hendes indtryk er, at dette varierer fra kommune til kommune. Så på trods af at respondente er skuffet over Fastholdelsescentrets indsats i den sag, hun har været involveret i, håber hun, at indsatsen fortsætter:

De skal endelig blive ved, for der er et behov for koordinering. Fordi der er mange stakeholders indblandet i dette.

ARBEJDSGIVERE PÅ SIDELINJEN

Et overordnet problem, som tre af de interviewede arbejdsgiverrepræsentanter nævner, er oplevelsen af at stå ved siden af den skadelidte medarbejders forløb uden tilstrækkelige muligheder for at få information, indblik og indflydelse. Dette gælder generelt i forhold til Arbejdsskadestyrelsens og kommunernes håndtering af arbejdsskadesager og specifikt i forhold til erfaringerne med Fastholdelsescentrets indsats. Fastholdelsescentrets muligheder for at forbedre dette er begrænsede, da arbejdsgiverne ikke er part i arbejdsskadesagen og derfor ikke kan få indsigt i den. Fastholdelsescentrets muligheder for at involvere arbejdsgiverne ligger derfor udelukkende i fastholdelsessporet og ikke i det juridiske spor. Vi vælger dog at inkludere dette tema her, fordi det af flere respondenter blev fremhævet som vigtigt for arbejdsgivernes fastholdelsesarbejde.

En respondent beskriver oplevelsen af, at hun som arbejdsgiver ”er meget koblet af processen” i arbejdsskadesager. Arbejdsgiverens behov for information om medarbejderens skade og muligheder for at komme tilbage i arbejde bliver ifølge respondenterne ikke tilfredsstillende, som kontakten mellem arbejdsgiveren og de offentlige aktører ser ud i øjeblikket. For at kunne følge med i medarbejderens forløb er virksomheden nødt til selv at indhente oplysninger som for eksempel lægeerklæringer, da det ikke er muligt at få tilstrækkelig information om sagen fra kommunen eller Arbejdsskadestyrelsen. Respondenten mener, at der både på et principielt plan og i praksis mangler forståelse for arbejdsgiverens behov med hensyn til afklaring af medarbejderens muligheder for en fremtid på arbejdspladsen. Afklaringen kommer desuden også oftest for sent i forhold til arbejdsgiverens behov:

Når der er gået et år, så vil jeg gerne have en afklaring, fordi jeg vil jo, trods alt, ikke blive ved med at betale løn efter et år, hvis ikke medarbejderen kommer tilbage. [...] Som minimum må man jo som arbejdsgiver forstå situationen, og der føler jeg, at vi nogle gange bliver bremset i at forstå den.

Den såkaldte *mulighedserklæring*, som kommunerne er forpligtet til at anvende, bliver af respondenterne ikke opfattet som en hjælp med henblik på afklaring af medarbejderens udsigter til at vende tilbage til arbejdspladsen. Mulighedserklæringen er et fastholdelsesredskab, der blev indført i lovgivningen i 2009. I erklæringen formulerer arbejdsgiveren og den sygemeldte medarbejder sammen medarbejderens eventuelle funktionsned-

sættelser og skånehensyn, hvilket efterfølgende attesteres af medarbejderens egen læge (se sygedagpengeloven § 36a). Arbejdsgiveren, der ikke har krav på at få oplyst medarbejderens diagnose, kan på denne måde få oplysninger om medarbejderens funktionsbegrænsninger i forhold til arbejde. Men den pågældende respondent oplever altså ikke, at dette værktøj giver hende et konkret indblik i medarbejderens udsigter til at kunne vende tilbage til arbejdet. Samme respondent fortæller også om tilfælde, hvor virksomheden som følge af mangelfuld information og forståelse for arbejdsgiverens situation hos kommunen har følt sig decideret udnyttet:

Vi har jo haft medarbejdere med arbejdsskader, som fik løn herfra, som har været ude i andre virksomheder, uden at vi vidste det. Vi tror, de har gået syge derhjemme og betaler løn, og kommunen har sendt dem i jobprøvning på andre virksomheder. Vi blev jo stiktossede. Fordi det jo er underligt. Og på den måde er der ikke nogen, som er forpligtigede til at fortælle os som arbejdsgivere noget som helst om vores medarbejdere, så længe de er arbejdsskadede.

En anden respondent mener, at det, at kommunen kontaktede hende meget sent i den tilskadekomne medarbejderens sygedagpengeforløb, og at hun ikke fik information om forløbet undervejs, risikerer at svække hendes vilje til at samarbejde med de øvrige aktører om at finde en løsning:

Hvis man forventer, at jeg skal stille mig til rådighed og finde en løsning, som kan tilgodese noget, så kunne jeg godt tænke mig at blive inddraget på en anden måde. Sådan at der ville være skabt noget mere klarhed for mit vedkommende.

INVOLVERING I FASTHOLDELSESSPORET – OG HELST SÅ TIDLIGT SOM MULIGT

På baggrund af de ovennævnte interviewudsagn synes det hensigtsmæssigt, at Fastholdelsescentret intensiverede kontakten til arbejdsgiverne. En sådan ekstra indsats i fastholdelsessporet kunne muligvis kompensere for de begrænsninger, arbejdsgiverne oplever i forhold til fastholdelse, fordi de ikke er part i arbejdsskadesagen.

Ifølge tre af de interviewede arbejdsgiverrepræsentanter er det vigtigt, at arbejdsgiverne tidligt i borgerens forløb inviteres ind til samarbejde, så arbejdsgiveren føler sig knyttet til forløbet, får viden om, hvor-

dan de kan bidrage og får tydeliggjort de forskellige aktørers rolle i processen, så de ikke mister tålmodigheden og samarbejdsviljen i forhold til den tilskadekomne medarbejder. Da det er kommunen, der har mulighed for at tage kontakt til arbejdsgiveren, kan det derfor være relevant at Fastholdelsescentret tidligt i borgerens forløb foreslår kommunen, at der afholdes en rundbordssamtale sammen med arbejdsgiveren.

Noget, der også taler for at fokusere på den tidligere arbejdsgiver, er, at denne generelt vil have større incitament til at fastholde egne tilskadekomne medarbejdere i ansættelse, end andre virksomheder vil have for at ansætte en for virksomheden ukendt borger med et skånebehov. En af respondenterne beskriver på følgende måde, hvordan hun opfatter dette:

Altså, jeg kan jo mærke det selv, når vi bliver kontaktet af kommuner, der spørger, om vi kan hjælpe andre borgere. Så helt ærligt, der er ikke den store interesse fra vores side. Dels fordi vi siger, vi har stort nok at gøre med vores egne medarbejdere, dels, at enhver borger er jo en fremmed person i virksomheden. Man har jo ikke opbygget, af gode grunde, noget goodwill i virksomheden, fordi man jo har ikke været der. Men en medarbejder, der har været her i 20 år og gjort det rigtig godt og lige pludselig kommer ud for en arbejdsulykke eller en cancer, har jo opbygget en fantastisk goodwill, og man vil jo gå utroligt langt for at hjælpe den her medarbejder tilbage.

Samtidig kan arbejdsgivernes viden om mulighederne for at fastholde en skadelidt medarbejder være begrænsede. Respondenten, der bliver citeret her, fortæller, at man i den pågældende virksomhed har et eget fastholdelsesteam på arbejdspladsen og en tydelig policy om fastholdelse, men hun fremholder, at dette er ualmindeligt, og at Fastholdelsescentret derfor har en vigtig rolle i at formidle mulighederne for fastholdelse.

I denne forbindelse er det nødvendigt, at Fastholdelsescentret kan vise, hvordan fastholdelse ikke behøver at indebære et økonomisk tab for virksomheden. De fire arbejdsgiverrespondenter fremhæver, at det særligt i krisetider, når der bliver skåret ned på budgettet for social ansvarlighed, er vigtigt, at arbejdsgiverne kan se, hvordan det at fastholde en medarbejder kan lade sig gøre ud fra et økonomisk perspektiv.

FAGFORENINGERNE

I dette kapitel præsenterer vi Fastholdelsescentrets indsats, som den opleves af fagforeningerne.

Vi har interviewet fem fagforeningsrepræsentanter, der er ansat i fagforeninger med både faglærte og ufaglærte medlemmer samt medlemmer med mellemlange uddannelser. De interviewede arbejder helt eller delvist med at støtte skadelidte i deres kontakter med kommunen og Arbejdsskadestyrelsen samt med almen vejledning og rådgivning af skadelidte. Fire af de interviewede har mange års erfaring med arbejdsskadesager, og de har deltaget i flere rundbordssamtaler med Fastholdelsescentret, mens en respondent har deltaget i en enkelt samtale.

SAMMENFATNING

Den overordnede holdning blandt de interviewede fagforeningsrepræsentanter er, at Fastholdelsescentret er et godt initiativ, som bidrager med flere gode ting til borgernes arbejdsskadeforløb.

Den økonomiske støtte, som de midlertidige afgørelser om erstatning kan bidrage med, opfattes som et positivt bidrag til mulighederne for fastholdelse, fordi den økonomiske støtte giver borgeren tryghed og motivation til at komme videre i sit forløb. De midlertidige afgørelser

og det, at Fastholdelsescentret yder en indsats i forhold til borgeren, kan desuden indvirke positivt på kommunens motivation i forhold til arbejdet med sygedagpengesagen.

Fastholdelsescentret bidrager derudover med nye vinkler på borgerens forløb, og dets tilstedeværelse kan generelt bidrage til, at kommunens medarbejder yder en ekstra indsats. Respondenterne oplever, at Fastholdelsescentret ”står på borgerens side”, og at centrets medarbejdere taler for løsninger, som er hensigtsmæssige.

Fastholdelsescentrets tilstedeværelse kan endvidere bidrage til, at borgeren oplever at blive taget alvorligt, da Fastholdelsescentret ved rundbordssamtalerne fremstår som specialister inden for arbejdsskadeområdet. Fastholdelsescentrets deltagelse i rundbordssamtalerne gør arbejdsskadesystemet mere håndgribeligt og forståeligt for borgeren. Samtidig kan rundbordssamtalen give Fastholdelsescentret/Arbejdsskadestyrelsen et mere fyldestgørende billede af borgeren.

På baggrund af disse positive erfaringer er der blandt respondenterne ønske om, at Fastholdelsescentret skal være mere synligt for arbejdsskadede borgere og involvere fagforeningerne mere. Et konkret ønske, der udtrykkes, er et elektronisk nyhedsbrev, hvor eksterne aktører kan følge med i Fastholdelsescentrets arbejde. Der er også et ønske om, at Fastholdelsescentret skal behandle flere sager.

Respondenterne mener dog også, at der er mindre gode ting ved Fastholdelsescentrets indsats, som centret bør rette op på. En respondent mener, at erstatningsniveauet er lavere nu end inden, Fastholdelsescentret blev etableret. Der fremføres også kritik af de negative økonomiske konsekvenser, som ”regelsammenstød” mellem arbejdsskadesikringsloven og sygedagpenge- og erstatningsansvarsloven i visse tilfælde kan have for borgeren.

Denne type negative økonomiske konsekvenser har hos flere respondenter medført tvivl om, hvorvidt det er en god idé at tage kontakt til Fastholdelsescentret.

En respondent mener, at begrundelserne for Fastholdelsescentrets afgørelser er uklare. En anden respondent siger, at han har oplevet, at udfaldet af en rundbordssamtale var bestemt på forhånd af kommunens sagsbehandler og Fastholdelsescentrets medarbejder, og han påpeger, at dette ikke er hensigtsmæssigt; rundbordssamtalerne bør have form som et åbent samtaleforum.

Flere respondenter mener endvidere, at der i visse situationer er et behov for bedre samspil mellem Fastholdelsescentret og kommunen, sådan at kommunens beslutninger om afklaringsforløb, fleksjob eller lignende bedre hænger sammen med de afgørelser, Fastholdelsescentret træffer. Denne kritik knytter sig til en mere overordnet kritik af kommunerne og sygedagpengesystemet. Flere af respondenterne påpeger, at sygedagpengeloven og kommunernes arbejde på forskellige måder begrænser, hvor stor en forbedring Fastholdelsescentret kan opnå for de skadelidte.

FAGFORENINGERNES PERSPEKTIVER PÅ FASTHOLDELSESCENTRET

DEN MIDLERTIDIGE ERSTATNING ER VIGTIG

Fastholdelsescentrets mulighed for at træffe midlertidige afgørelser om erstatning for tab af erhvervsevne har ifølge flere af fagforeningsrepræsentanterne en positiv indvirkning på borgerens forløb, fordi afgørelserne – i de tilfælde, hvor der gives erstatning – giver både borgeren og kommunen incitament til at yde en ekstra indsats i de pågældende sager.

En respondent har indtryk af, at kommunen virker mere interesseret i at udarbejde en god plan for afklaring og fastholdelse af borgeren, når Fastholdelsescentret går ind i en sag for at træffe en midlertidig afgørelse. Det kan ifølge respondenterne virke motiverende for kommunens sagsbehandlere, at de ikke er den eneste myndighed, der yder en indsats for borgeren, da samarbejdet mellem flere aktører styrker troen på, at det kan lykkes at få borgeren videre mod selvforsørgelse. Respondenten ser også en anden grund til, at kommunen yder en ekstra indsats i disse sager, nemlig at borgere, der får en løbende udbetaling af erstatning for tab af erhvervsevne, skal betale skat af denne indkomst – dvs. indtægt til kommunen – modsat erstatning, der udbetales som engangsbeløb.

Alle respondenter er enige om, at muligheden for at få udbetalt en løbende ydelse i de fleste tilfælde betyder meget for borgeren. Erstatningen giver den skadelidte mere ro om sin økonomiske situation og dermed overskud til at komme videre i sit forløb.

Det gør en kæmpe forskel for nattesøvnen, eller hvad det nu er. At folk kan begynde at få et perspektiv på økonomien. Der er jo meget at kæmpe med, når man pludselig ligger ned.

En anden respondent fortæller, at den midlertidige afgørelse om erstatning fungerer som en motiverende faktor, når en skadelidt borger ikke i udgangspunktet er positivt indstillet over for kommunens forslag om arbejdsprøvning eller revalidering. Hun giver et eksempel på et medlem, der havde været sygemeldt i lang tid, og som mente, at hans skade indelbar for store gener til, at det skulle være muligt for ham at deltage i nogen form for arbejdsprøvning eller anden revalidering. Fastholdelsescentrets tilbud om at træffe en midlertidig afgørelse om erstatning betød, at den skadelidte ombestemte sig i forhold til revalideringsplanerne:

Det, at han kunne få nogle ekstra penge, det gjorde, at han gik i gang, selvom han mente, at han ikke kunne.

FASTHOLDELSESCENTRET BIDRAGER MED NYE VINKLER

En anden ting, fagforeningsrepræsentanterne sætter pris på, er, at Fastholdelsescentrets tilstedeværelse ved rundbordssamtalerne indvirker positivt på kommunens opfattelse af borgerens situation og dermed også nogle gange på kommunens indsats. Fastholdelsescentrets medarbejdere bidrager med nye indfaldsvinkler på sagen, og deres erfaring og kompetence gør, at deres meninger bliver hørt. Rundbordssamtalerne med Fastholdelsescentret medvirker også til, at de kommunale sagsbehandlere i større udstrækning opfatter borgerens arbejdsskade som reel, da Fastholdelsescentrets afgørelse afviser eventuelle overvejelser hos kommunen om, hvorvidt borgeren ”prøver at snyde systemet”, som en af respondenterne udtrykker det. Det, at Fastholdelsescentret er til stede og følger sagen, gør ifølge en anden respondent også, at kommunens sagsbehandler prioriterer sagen:

Jeg tænker, at bare det, at der kommer en anden myndighed og kikker med i, hvad der sker, godt kan have en eller anden indflydelse. Og jeg tænker, at de [kommunen] jo ikke kan være lige godt inde i alle sager. Men, når der kommer en fra Arbejdsskade styrelsen, en anden offentlig myndighed, så tænker jeg, at så vil de i hvert fald sætte sig rigtigt godt ind i den sag. Det ville jeg i hvert fald selv gøre [...]. Altså bare det, tænker jeg, kan jo gøre, at den sag får mere bevågenhed.

Der er blandt flere respondenter en opfattelse af, at Fastholdelsescentret er på fagforeningens og borgerens side i forhold til kommunen. Respon-

denterne oplever, at Fastholdelsescentrets medarbejdere påvirker kommunen til at tage beslutninger, der gavner borgerne. En respondent beretter, at hun har deltaget i en rundbordssamtale, hvor hun oplevede, at kommunens sagsbehandler indirekte blev presset til at revalidere den skadelidte borger.

[...] Men der kan jeg huske, at Arbejdsskadestyrelsens repræsentant ligesom sagde, ”jamen, du har lige sagt det og det, så det går jeg ud fra, du mener” [...]. Så der gennemtvang Arbejdsskadestyrelsens repræsentant sådan set en hel del. Hvor hun [kommunens sagsbehandler] ligesom [...]bare måtte sluge den, og det synes jeg jo var rigtigt dejligt, fordi det var i en retning, som jeg gerne så sagen gå. [...] Og ellers, hvis ikke jeg havde Arbejdsskadestyrelsen med, så var det mig, der enten på telefon, mail eller møder skulle skubbe. Jeg sagde jo bare, at jeg syntes, det var helt dejligt.

En anden respondent fortæller, at han ikke oplevede, at Fastholdelsescentret lagde pres på kommunen, men at de argumenter og synspunkter, Fastholdelsescentrets medarbejder bragte frem, spillede en vigtig rolle for, hvilke beslutninger kommunen tog.

De kan jo også komme med deres små bemærkninger om hvordan og hvorledes, at der måske kan gøres noget, som er til fordel for medlemmet. Altså, jeg har sådan et eller andet i baghovedet, at mange gange så tror jeg, at Fastholdelsescentret, dem der er ude, de er faktisk mere på medlemmets side end på kommunens side. Det er min oplevelse. Uden at jeg har meget andet at have det i. Det kan man ligesom mærke, når de snakker. Det er ligesom, selvfølgelig er de forsigtige og så videre, men jeg har en fornemmelse af, at de er mere på vores medlemmers side end kommunens side.

En anden fordel, som fagforeningsrepræsentanterne ser ved Fastholdelsescentrets deltagelse i rundbordssamtalerne, er, at borgerne tilsyneladende føler, at deres sag bliver taget alvorligt. De borgere, der ikke føler sig hørt af kommunen, er glade for, at der kommer en anden aktør ind i deres sag, som desuden er ”ekspert” på lige præcis den type situation, de er i. En respondent siger således:

Når de sidder alene med sagsbehandleren, så synes de, at de bliver set ned på og talt ned til, og de kommer ikke igennem med noget. Når vi så er med, så siger de "hold da op, det var helt anderledes", og hvis så Fastholdelsescentret [er med], så siger de "hold da op, dem skulle vi have haft med fra starten". Altså, det virker på en anden måde. Uden at man kan gå ind og sætte en finger på, hvor og hvordan og hvorfor, men de [kommunen] hører mere på, hvad der bliver sagt. Og de ser vel også Fastholdelsescentret som en form for specialister. Og der er altså nogle, der kan det hele der inde [i Fastholdelsescentret], både på den ene og den anden måde, også lovgivningsmæssigt.

ØNSKER TIL "MERE AF" FASTHOLDELSESCENTRET

Noget respondenterne også sætter pris på er, at rundbordssamtalerne med Fastholdelsescentret giver borgeren et tydeligere billede af Arbejdsskadestyrelsen. En respondent fortæller, at hans medlemmer ofte har svært ved at forstå arbejdsskadelovgivningen og Arbejdsskadestyrelsens rolle, men at rundbordssamtalerne øger tiltroen til Arbejdsskadestyrelsen.

En af respondenterne mener, at mødet også giver Arbejdsskadestyrelsen et mere fyldestgørende billede af borgeren og dermed ifølge respondenterne mere retvisende afgørelser set fra borgerens perspektiv.

Som følge af de positive erfaringer bliver der i interviewene nævnt nogle forbedringsforslag.

Nogle af respondenterne har et ønske om at blive mere involveret i samarbejdet mellem Fastholdelsescentret og kommunen. En respondent ønsker, at fagforeningerne bliver inviteret til flere rundbordssamtaler, og at borgeren får mere information, for eksempel på Arbejdsskadestyrelsens hjemmeside, om, at fagforeningerne kan bistå borgeren i hans eller hendes sag.

Et andet forslag er, at Fastholdelsescentret publicerer et nyhedsbrev, hvor eksterne aktører kan følge med i udvikling og aktuelle diskussioner.

Der er også et ønske om, at Fastholdelsescentret tager flere sager, og at der gives mere information til skadelidte borgere om, at Fastholdelsescentret findes og har mulighed for at træffe midlertidige afgørelser i arbejdsskadesager.

KRITIKPUNKTER

Respondenterne er overordnet glade for Fastholdelsescentret, men der er også en vis kritik af dets indsats.

En af respondenterne retter kritik mod erstatningsniveauet for tab af erhvervsevne i Fastholdelsescentrets afgørelser. Respondenten mener, at Fastholdelsescentret er mere forsigtig i sit skøn af arbejdsskaden, end Arbejdsskadestyrelsen tidligere var, og at der derfor er sket en nedsættelse af erstatningernes omfang. Respondentens kritik retter sig altså mod, hvad han oplever som en ændret praksis i forhold til lovgivningen (lovgrundlaget for Arbejdsskadestyrelsens afgørelser er ikke ændret i den periode, Fastholdelsescentret har eksisteret). Respondenten fortæller, at hans oplevelse af, at Fastholdelsescentrets medvirken fører til lavere erstatninger, i nogle tilfælde påvirker fagforeningens vilje til at involvere Fastholdelsescentret. Dette forværres også af, at respondenterne oplever begrundelserne for afgørelserne som uklare. Det betyder, at fagforeningen ikke tør anke, fordi de har svært at gennemskue, hvad der er blevet lagt vægt på.

Respondentens tvivl om, hvorvidt Fastholdelsescentret bør involveres, er ikke kun baseret på hans oplevelse af det lavere erstatningsniveau, men også på, at der i mange af den pågældende fagforenings medlemmers tilfælde udbetales erstatning for tab af arbejdsfortjeneste i henhold til erstatningsansvarsloven. Erstatning for tab af arbejdsfortjeneste kompenserer typisk fuldt ud for den lønnedgang, som en sygdom kan medføre, men udbetalingen af denne erstatning stopper, når borgeren tilkendes erstatning for tab af erhvervsevne. Derfor kan en lav erstatning for tab af erhvervsevne betyde en betydelig indkomstnedgang for borgeren.

Og så er det, jeg siger: ”Altså, det er meget fint, at I træffer en hurtig afgørelse, men I skal kraftedeme også sørge for, at I får et erhvervsevnetab, der hænger bedre sammen med virkeligheden.” [...]. Vi kan næsten blive lidt motiveret til at sige, at ”måske skulle vi lige tage det lidt roligt med Fastholdelsescentret, fordi vi slet er ikke klar endnu, og måske vil det være bedre, vi blev kørende på tabt arbejdsfortjeneste”.

En af de interviewede fremfører en anden kritik, der knytter sig til samme tema – dvs. at Fastholdelsescentrets deltagelse kan have negative økonomiske konsekvenser for borgeren – og det er, at borgerens situation nogle gange ikke er tilstrækkeligt afklaret, før der indkaldes til rundbordssamtale og træffes en midlertidig afgørelse. Den pågældende respondents indtryk er, at kommunerne søger en mulighed for at stoppe

udbetalingen af sygedagpenge og derfor tager kontakt til Fastholdelsescentret tidligt i borgerens sygemeldingsforløb, inden det har iværksat tilstrækkelige initiativer til at afklare borgerens situation. Respondenten har samtidig oplevet midlertidige afgørelser, som ikke udløser erstatning, og at borgeren derfor er henvist til kontanthjælp, eller, hvis de ikke er berettiget til det, står uden nogen form for forsørgelse. På den baggrund mener respondenten, at borgerens skade bør have nået en stationær tilstand, når der afholdes en rundbordssamtale:

Normalt, så venter jo også Arbejdsskadestyrelsen på, at kommunen [under] sygedagpenge[perioden] får den her borger afprøvet, så at man har en form for vurdering af tabt erhvervsevne. Altså, jeg kan godt se det sammenspil, de burde have [...]. Og det synes jeg [...], det må gerne være lidt bedre, sådan at det hænger sammen for borgerne. For ellers er det jo, at borgeren falder mellem stolene og står uden nogen form for indtægt eller kun kontanthjælp.

Ligesom den forrige respondent fortæller denne respondent, at hun kan være i tvivl om, hvorvidt det er en god idé at involvere Fastholdelsescentret. Hun mener, at hendes opgave som fagforeningsrepræsentant derfor bliver at forhale involveringen af Fastholdelsescentret, indtil borgeren er afklaret, samtidig med at hun rykker for, at kommunen hurtigt kommer i gang med en afklaring af borgerens situation.

De negative økonomiske konsekvenser, som de to respondenter her fortæller om, kan beskrives som resultater af ”regelsammenstød” mellem de forskellige love. Det vil sige, at en afgørelse fra arbejdsskadestyrelsen kan begrænse borgerens adgang til ydelser eller erstatninger efter sygedagpengeloven og erstatningsansvarsloven.

Det fremgår af den sidste respondents udsagn, at kommunens arbejde i sygedagpengesagen betyder meget for, hvordan hun ser på Fastholdelsescentrets indsats. En aktiv indsats fra kommunen kan være en forudsætning for, at Fastholdelsescentrets afgørelser ikke får en negativ konsekvens for den enkelte. En anden respondent påpeger også, at kommunens indsats er central: Hun mener, at erstatningens størrelse er mindre vigtig i sammenhængen – det vigtigste er i stedet, at den sygemeldte borger kommer videre med revalidering eller en anden indsats, der vil føre borgeren tilbage på arbejdsmarkedet.

Men så tænker jeg, at det faktisk er vigtigere, at folk kommer videre i deres liv, end at de får plus minus nogle tusind kroner i erstatning. Så derfor synes jeg stadigvæk, det er en god idé, det her [de midlertidige afgørelser]. Det tør jeg muligvis ikke sige højt, når alle hører på det, men jeg mener virkelig, at det er vigtigere, at de kommer videre med deres liv og finder en plads på arbejdsmarkedet under en eller anden form i stedet for at sidde og vente på, at de får en erstatning.

Regelsammenstødet mellem arbejdsskadesikringsloven og sygedagpengeloven kan altså accepteres i visse tilfælde, under forudsætning af at borgerens afklarings- og fastholdelsesforløb i kommunen fungerer godt.

Betydningen af kommunernes indsats er et tilbagevendende tema i interviewene. Overordnet er opfattelsen, at Fastholdelsescentrets indsats blot kan forbedre forløbet for de skadelidte borgere inden for nogle ganske begrænsede rammer. Ifølge respondenterne er det nemlig sygedagpengeloven og kommunernes økonomi, der er de største hindringer mod at skabe fastholdelse af skadelidte på arbejdsmarkedet. Flere af respondenterne peger på, at varighedsbegrænsningen af sygedagpengene skaber utryghed for den enkelte, og at dette ikke fremmer tilbagevenden til arbejde. Økonomisk tryghed opfattes som afgørende for, at borgeren har overskud til at se muligheder i forhold til arbejde, og denne tryghed giver sygedagpengeloven ikke i dag:

Det, som er problemet i hele arbejdsskadesagsbehandlingen, det er sygedagpengeloven, fordi sygedagpengeloven, når man truer nogen på økonomien, så kan tilbagevenden på arbejdsmarkedet være langt sværere, end hvis man ikke havde de økonomiske problemer. Og kommunerne truer dem virkelig på økonomien.

Der er også en oplevelse af, at mange kommuner i dag stopper sygedagpenge tidligere end før, da de er pressede økonomisk. Kommunernes økonomi afgør desuden, hvilke indsatser der træffes beslutning om. En respondent peger i den sammenhæng på, at kommunen ikke behøver at følge den plan, som der lægges op til ved rundbordssamtalerne med Fastholdelsescentret. Han har oplevet, at en borger, der blev lovet et fleksjob ved en rundbordssamtale, hvor Fastholdelsescentret traf en midlertidig afgørelse om erstatning, i stedet blev henvist til kontanthjælp.

Et sidste kritikpunkt, der retter sig mod Fastholdelsescentrets indsats, drejer sig om rundbordssamtalernes form. En respondent fortæl-

ler, at han oplevede, at kommunen og Fastholdelsescentret allerede på forhånd havde aftalt, hvilken løsning samtalen skulle ende med. Selvom respondenterne syntes, at det var et godt forslag, var han ikke helt fornøjet med formen:

Vi kunne jo se, når vi kom, at kommunen og sagsbehandleren fra teamet [Fastholdelsescentret], de havde holdt møde, før vi kom. [...]. Det var sådan lidt overraskende for os. Vi skulle mødes omkring det runde bord, men de havde altså holdt møde, før vi kom. [...]. Det hele var sådan set klappet og klart. Og det var udmærket, men det var ikke sådan rundt om bordet, hvor vi sidder og siger "hvilke af muligheder har vi" osv., som det egentlig er lagt op til, at vi skulle.

FORSIKRINGSSKABERNE

I dette kapitel belyser vi forsikringsselskabernes oplevelse af Fastholdelsescentrets indsats.

Vi har interviewet repræsentanter for fire forsikringsselskaber. Det er tale om både mindre og større aktører inden for markedet for arbejdsskadeforsikring. To af respondenterne arbejder som socialrådgivere, en som afdelingsleder og en som sagsbehandler/fagkonsulent. Interviewene er alle foretaget som face to face-interviews.

SAMMENFATNING

Respondenterne værdsætter, at Fastholdelsescentret muliggør en øget kommunikation mellem Arbejdsskadestyrelsen og forsikringsselskaberne. Øget kommunikation kan spare ressourcer for forsikringsselskaberne. For eksempel kan selskabet få adgang til information om den skadelidtes situation, som gør, at forsikringsselskaberne kan give tilskud til indsatser, der øger borgerens muligheder for at vende tilbage på arbejdsmarkedet, og i sidste ende mindske erstatningsbeløbet. En øget dialog kan også være med til at mindske antallet af anker fra forsikringsselskabets side, fordi alle informationer om sagen er kommet frem.

Respondenterne oplever det som værdifuldt, at Fastholdelsescentret har en direkte kontakt til kommunerne, idet Fastholdelsescentret kan skabe mere aktivitet i kommunernes afklarings- og fastholdelsesarbejde ved at være til stede. Fastholdelsescentrets medarbejdere kan via deres tilstedeværelse fremføre deres synspunkter om, hvad der vil gavne den skadelidtes muligheder for fastholdelse på arbejdsmarkedet.

De midlertidige afgørelser om erstatning opfattes som vigtige for, at de skadelidte borgere selv kan gøre en indsats for at komme videre med tiltag, der vil kunne forbedre mulighederne for at komme tilbage til arbejdsmarkedet. Der er dog forskellige meninger om årsagen hertil; enten menes tilbuddet om erstatning at fungere som en ”gulerod”, så borgeren gør noget, vedkommende i udgangspunkt ellers ikke ville, eller også mener respondenterne, at erstatningen er gavnlig, fordi den giver borgeren ro til at fokusere på andet end sin økonomi.

Fastholdelsescentrets kreativitet og kompetence med hensyn til identifikation af borgernes behov opleves positivt og som noget, der kan bidrage til at øge muligheden for, at de skadelidte vender tilbage til arbejde.

Hvad angår forsikringsselskabets perspektiv på arbejdsskadesager, står det klart, at respondenterne ser Fastholdelsescentret som en aktør, der kan bidrage til øget fastholdelse og derved mindskede udgifter for forsikringsselskaberne. En respondent siger, at Fastholdelsescentret til og med indebærer en aflastning for selskabet, da centrets fastholdelsesarbejde til dels modsvarer de aktiviteter, som selskabet normalt ville iværksætte med henblik på at mindske følgerne af en skade. Fastholdelsescentrets medarbejdere skal dog være opmærksomme på, at forsikringsselskaberne agerer inden for nogle bestemte økonomiske rammer og i en bestemt rolle. For at forsikringsselskaberne kan opfatte centrets indsats i fastholdelsessporet som gavnlig, skal forsikringsselskabet kunne se, at indsatsen resulterer i mindskede udgifter for selskabet i det lange løb. Fastholdelsescentret skal også kunne begrunde de tiltag, som kræver en indsats fra forsikringsselskaberne. Tre af respondenterne mener, at Fastholdelsescentrets forslag om for eksempel tilskud til en borgers behandling generelt er velbegrundede i den forstand, at forslagene vil reducere konsekvenserne af arbejdsskaden. En respondent påpeger imidlertid også, at forslagene sommetider er svagt begrundede, hvilket risikerer at skade forsikringsselskabets tillid til Fastholdelsescentret. Samme respondent udtrykker endvidere kritik af de midlertidige afgørelser, som ifølge hende ikke altid er tilstrækkeligt godt begrundede. Dette er ifølge re-

spondenten uhensigtsmæssigt for borgeren, da det giver flere anker fra forsikringsselskabet.

FORSIKRINGSSELSKABERNES PERSPEKTIVER PÅ FASTHOLDELSESCENTRET

SÅDAN FUNGERER SAMARBEJDET

Der er stor forskel på, hvordan forsikringsselskaberne i undersøgelsen internt arbejder med arbejdsskadesager, og hvordan de samarbejder med Fastholdelsescentret. Dette vil naturligt præge respondenternes oplevelser af centret.

I to af de forsikringsselskaber, som er repræsenteret i vores undersøgelse, arbejder man i høj grad med såkaldt *aktiv skadesbehandling*. Det vil sige, at i sager, hvor forsikringsselskabet skønner, at borgeren vil få tilkendt et stort erhvervsevnetab, men hvor forsikringsselskabet samtidig mener, at der findes muligheder for at begrænse dette, gør selskabet en aktiv indsats for at nedbringe følgerne af borgerens skade. Forsikringsselskabet har for eksempel socialrådgivere ansat, der kontakter de skadelidte borgere. I disse forsikringsselskaber har man et forholdsvist tæt samarbejde med Fastholdelsescentret. Selskaberne har haft flere møder med Fastholdelsescentret, og der er en dialog mellem de to aktører. En af respondenterne fortæller, at forsikringsselskabet i Fastholdelsescentret har en kontaktperson, der kommer ud til selskabet og drøfter sager med sagsbehandlere. De to selskaber bliver også indimellem ringet op af Fastholdelsescentrets medarbejdere, der spørger, om forsikringsselskabet vil give tilskud til indsatser, som Fastholdelsescentret mener vil gavne den skadelidtes muligheder for fastholdelse på arbejdsmarkedet.

I de andre to forsikringsselskaber går man ikke i lige så høj grad aktivt ind i sagerne, men arbejder fortrinsvis med traditionel sagsbehandling. I disse forsikringsselskaber har kontakten til Fastholdelsescentret hidtil mest bestået af de ovenfor beskrevne samtaler vedrørende forespørgsel om særlige økonomiske tilskud. Man har også deltaget i enkelte dialog- og informationsmøder med Fastholdelsescentret.

FASTHOLDELSE SOM DEN GODE BUSINESS CASE

Fælles for de fire respondenter er dog, at deres vurdering af Fastholdelsescentrets indsats overordnet tager udgangspunkt i, hvorvidt indsatsen

giver mening ud fra et virksomhedsøkonomisk perspektiv. Med andre ord skal forsikringsselskabets udgifter til indsatser for fastholdelse medføre, at omkostningerne til erstatninger bliver lavere. Forsikringsselskaberne skal, med deres egne ord, kunne se en god "business case" i deres samarbejde med Fastholdelsescentret. Respondenterne er enige om, at en tidligere indsats over for skadelidte borgere og mere aktivt arbejde for fastholdelse er på linje med et virksomhedsøkonomisk perspektiv. Respondenterne oplever egentlig, at forsikringsselskaberne arbejder mod samme mål som Fastholdelsescentret. Derfor har to af selskaberne i undersøgelsen også valgt at arbejde mere aktivt med de skadelidte borgere. Et andet af selskaberne har planer om at intensivere sit arbejde med de skadelidte. En respondent siger, at det, at Fastholdelsescentret går ind aktivt i sager, indebærer en aflastning for selskabet, fordi Fastholdelsescentret gør nogle af de ting, som forsikringsselskabet tidligere var alene om. Hvis Fastholdelsescentret ikke var der, ville selskabet måske være nødt til at øge sin egen indsats over for de skadelidte.

En af de interviewede, der er ansat i et af de selskaber, der ikke arbejder med aktiv skadesbehandling, siger dog, at der efter hendes opfattelse er grænser for, hvor aktive forsikringsselskaberne kan være. Hun fortæller, at nogle borgere for eksempel ikke synes om, at forsikringsselskabet "blander sig" i deres privatliv, og da skal selskaberne heller ikke gøre det. Videre siger respondenterne, at da man som selskab er nødt til at tage økonomiske hensyn, vil det heller ikke altid være muligt at følge en borgers sag "til dørs". Det vil betyde, at en borger, der for eksempel har vænnet sig til at få kontinuerlig støtte fra forsikringsselskabets sundhedspersonale, lige pludselig vil være ladet alene, når forsikringsselskabet ikke længere mener, at støtten er motiveret fra et virksomhedsperspektiv. Respondenterne mener, at opgaven at støtte borgerne til en bedre livssituation og til fastholdelse derfor er bedre placeret hos kommunerne.

RAMMER OG INTERESSE

Respondenterne finder det vigtigt, at Fastholdelsescentret motiverer deres indsats ud fra forsikringsselskabernes perspektiv, når Fastholdelsescentret kontakter dem med forespørgsel om tilskud til forskellige foranstaltninger, der skønnes at kunne forbedre borgerens tilstand. Tre af respondenterne oplever, at Fastholdelsescentrets medarbejdere er gode til at beskrive borgerens situation og forklare, hvordan den pågældende indsats giver mening i et fastholdelsesperspektiv.

To af de pågældende respondenter fortæller, at forsikringsselskabet derfor som regel også siger ja til at påtage sig den pågældende udgift. En anden af respondenterne beskriver imidlertid, at hun oplever, at Fastholdelsescentret nogle gange kommer med forslag, der ikke er velbegrundede, og hvor Fastholdelsescentret mener, at udgifterne, der ønskes dækket, i udgangspunkt burde betales af kommunen eller den skadelidte selv. Respondenten oplever denne type af forespørgsler som uprofessionelle.

Vi vil gøre det, de andre ikke skal. Vi skal ikke overtage kommunens ansvar for fx revalidering. For hvis kommunen har en forpligtigelse til at gøre det, så skal de ikke bare tørre den af på os.

Gode argumenter er ikke kun vigtige i forbindelse med Fastholdelsescentrets forespørgsler om tilskud, men også i forbindelse med de midlertidige afgørelser om erstatning, som Fastholdelsescentret træffer. En af respondenterne siger, at hun oplever, at disse afgørelser nogle gange ikke er velbegrundede nok. Respondenten mener, at Fastholdelsescentrets medarbejdere sommetider lader sig påvirke af den personlige relation til borgeren, der bliver skabt ved rundbordssamtalerne. Dette gør, at der nogle gange træffes afgørelser, som ikke holder juridisk, og at forsikringsselskabet derfor ser sig nødt til at anke. Her bør Fastholdelsescentret begrunde afgørelserne bedre. Ellers risikerer Fastholdelsescentret, at deres indsats medfører flere anker fra forsikringsselskabet, hvilket vil være uhensigtsmæssigt for borgeren, da det forsinker processen og giver borgeren en fornemmelse af, at de forskellige aktører ikke spiller sammen på en god måde. Af samme årsag mener respondenten, at Fastholdelsescentret heller ikke bør træffe de midlertidige afgørelser, inden skaden er tilstrækkeligt belyst. Med baggrund i disse oplevelser siger respondenten:

Fastholdelsescentret er en stor ting hos os, fordi det er rigtigt godt. Og når det ikke er godt, så er det bare rigtigt dårligt. Altså, det er simpelthen enten eller. Altså, det er supergodt i de sager, hvor det fungerer godt. Og i de sager, hvor vi ikke er enige, da er det bare noget rigtigt møg.

Ifølge respondenten er en god kommunikation om sagerne og en professionel tilgang til afgørelserne udslagsgivende for, om forsikringsselskabet oplever samarbejdet som positivt.

GEVINSTER VED SAMARBEJDET

Hvad mener forsikringsselskaberne da, at Fastholdelsescentret bidrager med i forhold til arbejdsmarkedsfastholdelse? Ifølge respondenterne er det især tre ting: bedre kommunikation, bedre og hurtigere hjælp til borgeren og mere aktive kommuner.

KOMMUNIKATION

Flere af respondenterne fortæller, at Fastholdelsescentret fungerer som en form for kommunikationskanal mellem Arbejdsskadestyrelsen, forsikringsselskaberne og borgerne. De respondenter, der har en større erfaring med Fastholdelsescentret, oplever, at kontakten med centret er ”nem” og ”ubureaukratisk”. De oplever det som positivt, at de nu har kontaktpersoner i Arbejdsskadestyrelsen, som de kan føre en direkte dialog med. Samarbejdet betyder også, at skadelidte borgere hurtigere kan få tilskud til nogle ting, fordi Fastholdelsescentrets medarbejdere kan ringe til forsikringsselskaberne og forklare, hvad borgeren har behov for og hvorfor. Hurtigere hjælp til borgeren betyder bedre udsigt til, at han eller hun kommer tilbage i arbejde. Samarbejdet med Fastholdelsescentret indebærer også, at forsikringsselskaberne kan have en dialog om sagerne med Arbejdsskadestyrelsen, inden der træffes en midlertidig afgørelse. Det kan være med til at mindske antallet af anker fra forsikringsselskaberne, fordi alle oplysninger om sagen er kommet frem.

En af de respondenter, som ikke har haft så meget kontakt til Fastholdelsescentret, forklarer, at man i forsikringsselskabet er interesseret i at intensivere samarbejdet. Respondenten mener, at den forbedrede kommunikation er afgørende for, at alle parter kan optimere brugen af ressourcer og på sigt skabe et mindre tungt system for håndtering af arbejdsskadesager. Da det forsikringsselskab, respondenten arbejder i, ikke har så stor kontakt til Fastholdelsescentret i dag, efterspørger respondenterne en mere formel struktur for, hvordan de to aktører skal samarbejde. Det pågældende selskab er for nylig blevet kontaktet af Fastholdelsescentret med henblik på at udvikle samarbejdet, hvilket selskabet er positivt indstillet over for. Respondenten undrer sig dog over, at selskabet ikke er blevet kontaktet tidligere. Desuden mener han, at det er u hensigtsmæssigt, at selskabet i dag ikke bliver informeret, når Fastholdelsescentret går ind i en sag.

Respondenterne oplever også, at Fastholdelsescentret bidrager til, at borgerne bliver mere hensigtsmæssigt behandlet ud fra et fastholdelsesperspektiv; dels gennem direkte påvirkning fra Fastholdelsescentret, dels gennem Fastholdelsescentrets rolle i forhold til kommunerne.

Flere respondenter mener, at Fastholdelsescentret har en vigtig rolle i forhold til kommunerne. Fastholdelsescentrets møder med sagsbehandlerne ved rundbordssamtalerne er med til at lægge pres på kommunen om at følge op på borgerens sag med aktive indsatser. En respondent siger, at hun oplever, at Fastholdelsescentret står på forsikringsselskabets side, fordi Fastholdelsescentret ofte taler for en aktiv indsats for borgeren.

Altså, jeg ser det som en mulighed for at rotte sig sammen mod kommunen. Fordi i mange af de sager, som jeg er inde i, så er det jo ikke fordi, kommunen gør alt, hvad de skal. Så ville de skadelidte ikke være kede af det og ringe til os og være frustrerede. [...] Så det med at få kommunen til at forstå, at ”det burde I også gøre, og det ville være smadderfornuftigt” [...]. Men hvis man er flere rundt om bordet, også Fastholdelsescentret, så tror jeg også, at man kan lægge større pres på. Bare det ved at være flere. Og det har jeg oplevet [...]. Fastholdelsescentret nyder respekt i kommunerne. Så bare det, at de tilkendegiver, at det lyder fornuftigt, hvis jeg for eksempel siger uddannelse [...]. De skal jo selvfølgelig også være upartiske, men de har jo også en faglig mening om tingene.

Ifølge flere af respondenterne er det også af stor betydning, at Fastholdelsescentret kan træffe midlertidige afgørelser. En respondent mener, at de midlertidige afgørelser indebærer en hurtigere vej til økonomisk trykthed for de skadelidte borgere, hvorved man undgår belastninger for borgeren og dennes familie; det gavner borgerens mulighed for at holde fokus på tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Det tror jeg er med til at hjælpe folk. Vi oplever jo rigtigt tit faktisk, at en arbejdsskade kan slå folk helt ud ad kurs, fordi folk regner ligesom med, at pengene eller erstatningen kommer meget hurtigt. Fordi vi roser os jo af at have et af de bedste sociale systemer i verden og sådan noget. Så det er ikke alle folk, der tænker på, at de for eksempel ryger på sygedagpenge, og inden

skaden bliver opgjort, inden der kommer nogen erstatning, kan der altså godt gå to-tre år [...].

En anden respondent mener, at de midlertidige afgørelser snarere bør bruges som et aktivt værktøj for at få borgerne til selv at gøre en indsats for at blive fastholdt på arbejdsmarkedet.

Det er ikke noget, der tyder på, at det at man bliver lønkompen-
seret [...] at det i sig selv betyder noget positivt. Og det tror jeg,
der har været lidt dogme om, at det gjorde, at hvis bare folk ikke
skulle stresse med økonomien, så gik det nok bedre. Det tror jeg
forholder sig fuldstændig omvendt [...], derfor synes jeg, at det er
rigtigt vigtigt, den [afgørelsen] bliver brugt med omtanke. Og
den kan bruges konstruktivt ved netop ved at sige, at når I har
lagt en revalideringsplan, og revalideringen er sat i værk, fint, så
gør vi det.

De midlertidige afgørelser bør ifølge respondenterne altså også bruges som
et pressionsmiddel over for kommunerne. Fastholdelsescentret kan for
eksempel sige, at den erstatning, Fastholdelsescentret træffer afgørelse
om, først udbetales, når kommunen igangsætter den arbejdsprøvning,
der efter Fastholdelsescentrets mening vil fremme borgerens tilbageven-
den til arbejde. Respondenten oplever dog, at Fastholdelsescentrets med-
arbejdere mangler kendskab til, hvilke mekanismer der påvirker kommu-
nernes ageren, og hvordan Fastholdelsescentret kan påvirke disse.

Ifølge en af respondenterne ses rundbordssamtalerne også som
et godt instrument til at fremme borgerens evne til selv aktivt at forme
sin fremtid. At borgeren kan se, at kommunen og Arbejdsskadestyrelsen
er enige, at borgeren kan få information, og at der kan blive truffet nogle
beslutninger om vejen frem, giver gode resultater.

Fordi det er ligesom, så får alle sat sig ned rundt om bordet
sammen med den skadelidte, og så siger man ”hvad mener du og
du og du”. Og så hører alle, hvad alle siger, og den skadelidte fø-
ler sig overbevist, fordi nu siger de alle det samme. Og så kan
man få lagt en samlet plan, og så følger man den.

En anden del af Fastholdelsescentret indsats, der bliver opfattet som po-
sitiv, er, at Fastholdelsescentret, ifølge respondenterne, er kreative i deres
måde at skabe fastholdelse på. Da Fastholdelsescentrets medarbejdere

kan komme tæt på borgerens behov, for eksempel gennem kontakt til kommunen og ved rundbordssamtaler, får de ofte et bedre kendskab til, hvilke forhold der påvirker borgerens muligheder eller motivation til at komme videre i sit forløb, end forsikringsselskaberne har. Derved kan forsikringsselskaberne yde tilskud til lige præcis de mest hensigtsmæssige indsatser. Især respondenterne fra de to selskaber, der ikke arbejder med aktiv skadesbehandling, sætter pris på dette.

Vi har ikke ressourcerne til at komme nær alle skadelidte, derfor er Fastholdelsescentret godt, de kan scanne behovet, og så komme tilbage.

LITTERATUR

- Arbejdsskadestyrelsen (2012): *Om Arbejdsskadestyrelsens service*. www.ask.dk, besøgt 2012-04-12.
- Arbejdsskadestyrelsen (2011): *Arbejdsskadestatistik 2010*. København: Arbejdsskadestyrelsen.
- Arbejdsskadestyrelsen (2009): *Samarbejde omkring mennesker der er kommet til skade – sådan kan vi gøre det*. København: Arbejdsskadestyrelsen.
- Bekendtgørelse af lov om aktiv socialpolitik nr. 190 af 24/02/2012.
- Bekendtgørelse af lov om arbejdsskadesikring nr. 848 af 07/09/2009 (arbejdsskadesikringsloven).
- Bekendtgørelse af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats nr. 710 af 23/06/2011.
- Bekendtgørelse af lov om erstatningsansvar nr. 885 af 20/09/2005 (erstatningsansvarsloven).
- Bekendtgørelse af lov om sygedagpenge nr. 1152 af 12/12/2011 (sygedagpengeloven).
- Bekendtgørelse om beskrivelse, udvikling og vurdering af arbejdsevne nr. 1402 af 13/12/2006 (arbejdsevnebekendtgørelsen).
- Gensby, U. & F. Thuesen (2010): *På vej mod job efter en arbejds-skade*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 10:05.

Krogstrup, H.K. (2003): *Evalueringsmodeller*. Aarhus: Systime.

Vedung, E. (2009): *Utvärdering i politik och förvaltning*. 2. udgave. Lund: Studentlitteratur.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2011

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 11:01 Liversage, A., V. Jakobsen & I.R. Hansen: *"Det var ikke nemt, men jeg klarede det!" Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse*. 156 sider. ISBN: 978-87-7119-000-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 11:02 Filges, T. & H. Holt: *AC-arbejdskraft i den vestlige del af Region Midtjylland. Muligheder og barrierer*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-001-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:03 Lausten, M., A.-K. Mølholt, H. Hansen, L.H. Schmidt & M. Aaquist: *Forebyggende foranstaltninger 5-9 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 3*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-002-1. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:04 Jacobsen, J. & M. Lindstrøm: *Lokal integration af fortidspensionister*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-003-8. Vejledende pris: 110 kr.
- 11:05 Deding, M. (red.): *Forskning om tvang i misbrugsbehandling. En kortlægning foretaget af SFI Campbell*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-004-5. Netpublikation.

- 11:06 Oldrup, H., M. Lindstrøm & S. Korzen: *Vold mod førskolebørn. Praxis og barrierer for opsporing og underretning*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-005-2. Netpublikation.
- 11:07 Christensen, E.: *Væk fra Grønland. Udsatte grønlandere, der er flyttet til Danmark med deres børn*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-006-9. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:08 Brink Thomsen, L. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. 140 sider. ISBN: 978-87-7119-007-6. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:09 Bengtsson, S., H. Hansen & M. Røgeskov: *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden*. 108 sider. ISBN: 978-87-7119-008-3. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:10 Vitus, K. & A.A. Kjær: *PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg*. 201 sider. ISBN: 978-87-7119-009-0. Netpublikation.
- 11:11 Graversen, B.K.: *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparate ledige*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-010-6. e-ISBN: 978-87-7119-048-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:12 Andersen, D., R. Thomsen, A.P. Langhede, A.A. Nielsen & A.T. Hansen: *Skolernes samarbejde. Kortlægning af skolernes kontakt med kommunale forvaltninger og andre institutioner*. 249 sider. ISBN: 978-87-7119-011-3. Netpublikation.
- 11:13 Larsen, M., H.B. Bach & L.S. Ellerbæk: *55-70-åriges forbliven på arbejdsmarkedet. Adfærd, forventninger, aftaler og kendskab til regler*. 222 sider. ISBN: 978-87-7119-012-0. e-ISBN: 978-87-7119-045-8. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 11:14 Christoffersen, M.N. & I. Hammen: *ADHD-indsatser. En forskningsoversigt*. 129 sider. ISBN: 978-87-7119-013-7. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:15 Oldrup, H., S. Korzen, M. Lindstrøm & M.N. Christoffersen: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport*. 95 sider. ISBN: 978-87-7119-014-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:16 Rostgaard, T., L. Bjerre, K. Sørensen & N. Rasmussen: *Omsorg og etnicitet. Nye veje til rekruttering og kvalitet i ældreplejen*. 207 sider. ISBN: 978-87-7119-015-1. Vejledende pris: 200,00 kr.

- 11:17 Bengtsson, S., W. Alim, H. Holmskov & A. Lund: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*. 166 sider. ISBN: 978-87-7119-017-5. e-ISBN: 978-87-7119-040-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:18 T.B. Jakobsen, A.P. Langhede & K. Sørensen: *Lige muligheder – støtte til udsatte børn og unge. Evalueringsrapport 1: Beskrivelse af igangsatte forsøgsprojekter*. 87 sider. ISBN: 978-87-7119-016-8. Netpublikation.
- 11:19 Albæk, K. & L.B. Thomsen: *Er kvinde-fag lavtløns-fag? En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i enkelte arbejdsfunktioner*. 97 sider. ISBN: 978-87-7119-018-2. Vejledende pris: 97,00 kr.
- 11:20 Knudsen, L. & T. Egelund: *Effekter af slægtspleje. Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle plejefamilier*. 161 sider. ISBN: 978-87-7119-019-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:21 Kofod, J., T.F. Dyrvig, K. Markwardt, N. Lagoni, R. Bille, T. Termansen, L. Christiansen, E.J. Toldam & M. Vilshammer: *Prostitution i Danmark*. 395 sider. ISBN: 978-87-7119-020-5. Vejledende pris: 390,00 kr.
- 11:22 L.B. Thomsen & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse i 2010. Regionale Forskelle*. 68 sider. ISBN: 978-87-7119-021-2. e-ISBN: 978-87-7119-022-9. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 11:23 Amilon, A.: *Supplerende arbejdsmarkedspension. Hvorfor vælger eller fravalger førtidspensionister ordningen?* 92 sider. ISBN: 978-87-7119-023-6. e-ISBN: 978-87-7119-024-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:24 Christensen, E. & H. Hansen: *Den sociale indsats for børn og unge i Grønland. Kortlægning af aktiviteterne 2011*. 44 sider. ISBN: 978-87-7119-025-0. e-ISBN: 978-87-7119-026-7. Vejledende pris: 40,00 kr.
- 11:25 Lyk-Jensen, S.V., C.D. Weatherall, J. Heidemann, M. Damgaard, & A. Glad: *Soldater før og under udsendelse. En kortlægning*. 190 sider. e-ISBN: 978-87-7119-028-1. Netpublikation.
- 11:26 Ottosen, M.H. & S. Stage: *Dom til fælles forældremyndighed. En evaluering af forældreansvarsloven*. 257 sider. ISBN: 978-87-7119-029-8. e-ISBN: 978-87-7119-030-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 11:27 Liversage, A. & L.L. Knudsen: *Kvinder i byggefag. En interviewundersøgelse*. 131 sider. ISBN: 978-87-7119-031-1. e-ISBN: 978-87-7119-032-8. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:28 Christensen, E. & H. Hansen: *Kalaallit nunaanni meeqqanut inuusut-tunullu isumaginnikkut suliniutit*. 46 sider. ISBN: 978-87-7119-033-5. e-ISBN: 978-87-7119-034-2. Vejledende pris: 40,00 kr.

- 11:29 Lausten, M., A.-K. Mølholt, H. Hansen, K.S. Vammen, L.H. Schmidt & A.-C. Legendre: *Forebyggende foranstaltninger 10-13 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 4.* 184 sider. ISBN: 978-87-7119-036-6. e-ISBN: 978-87-7119-037-3. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:30 Bengtsson, S.: *Danmark venter stadig på sin psykiatireform. Et rids af udviklingen de seneste årtier.* 78 sider. ISBN: 978-87-7119-038-0. e-ISBN: 978-87-7119-039-7. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:32 Oldrup, H.H. & K. Vitus: *Indsatser over for udsatte 0-3-årige og deres forældre. En systematisk forskningsoversigt.* 213 sider. ISBN: 978-87-7119-041-0. e-ISBN: 978-87-7119-042-7. Vejledende pris: 210,00 kr.
- 11:33 Madsen, M.B., S. Jacobsen & S. Jensen: *Socialt bedrageri. Et litteraturstudie.* 100 sider. e-ISBN: 978-87-7119-044-1. Netpublikation.
- 11:34 Christoffersen, M.N., P.S. Olsen, K.S. Vammen, S.S. Nielsen, M. Lausten & J. Brauner: *Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge. Risiko- og beskyttelsesfaktorer.* 207 sider. ISBN: 978-87-7119-046-5. e-ISBN: 978-87-7119-047-2. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:35 Olsen, R.F., T. Egelund & M. Lausten: *Tidligere anbragte som unge voksne.* 145 sider. ISBN: 978-87-7119-043-4. e-ISBN: 978-87-7119-051-9. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:36 Thomsen, L.B. & J. Høgelund: *Køn, Handicap og beskæftigelse i 2010.* 47 sider. e-ISBN: 978-87-7119-053-3. Netpublikation.
- 11:37 Liversage, A. & T.G. Jensen: *Parallelle retsopfattelser i Danmark. Et kvalitativt studie af privatretlige praksisser blandt etniske minoriteter.* 191 sider. ISBN: 978-87-7119-054-0. e-ISBN: 978-87-7119-055-7. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:38 Ottosen, M.H., S. Stage & H.S. Jensen: *Børn i deleordninger. En kvalitativ undersøgelse.* 209 sider. ISBN: 978-87-7119-056-4. ISBN: 978-87-7119-057-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:39 Pedersen, M.J., A. Rosdahl, S.C. Winther, A.P. Langhede & M. Lynggaard: *Ledelse af folkeskolerne. Vilkår og former for skoleledelse.* 283 sider. e-ISBN: 978-87-7119-058-8. Netpublikation.
- 11:40 Espersen, L.D., M. Eiberg & D. Andersen: *Væje til ungdomsuddannelse 2. Kvalitative interview med skoleledere, lærere, elever og UU-vejledere.* 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-060-1. Netpublikation.
- 11:41 Nielsen, L.P. & P.S. Olsen: *11-åriges trivsel og risiko. Statistiske analyser af 11-åriges trivsel.* 115 sider. ISBN: 978-87-7119-061-8. e-ISBN: 978-87-7119-062-5. Vejledende pris: 110,00 kr.

- 11:42 Thuesen, F., M.K. Tørslev & T.G. Jensen: *Rekruttering og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft. Danmark, Norge, Holland, Storbritannien og Canada*. 244 sider. ISBN: 978-87-7119-063-2. e-ISBN: 978-87-7119-064-9. Vejledende pris: 240,00.
- 11:43 Thomsen, L.B., H. Holt, S. Jensen & F. Thuesen: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2011*. 194 sider. ISBN: 978-87-7119-065-6. e-ISBN: 978-87-7119-066-3. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 11:44 Bengtsson, S. & D.L. Stigaard: *Aktuel skandinaviske og britiske handicapforskning. En kortlægning af miljøer*. 318 sider. ISBN: 978-87-7119-067-0. e-ISBN: 978-87-7119-068-7. Vejledende pris: 310,00 kr.
- 11:45 Lauritzen, H.H., B. Boje-Kovacs & L. Benjaminsen: *Hjemløshed i Danmark 2011. National kortlægning*. 148 sider. ISBN: 978-87-7119-069-4. e-ISBN: 978-87-7119-070-0. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 11:46 Stigaard, D.L.: *Fra hjemløshed til egen bolig. Et interviewstudie blandt tidligere hjemløse*. 68 sider. e-ISBN: 978-87-7119-071-7. Netpublikation.
- 11:47 Andersen, S.C. & S.C. Winter (red.): *Ledelse, læring og trivsel i folkeskolerne*. 164 sider. ISBN: 978-87-7119-072-4. e-ISBN: 978-87-7119-073-1. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:48 Holt, H. & M. Larsen: *Kønsopdelt lønstatistik og redegørelse om lige løn. Evaluering af loven*. 118 sider. e-ISBN: 978-87-7119-074-8. Netpublikation.
- 11:49 Brauner, J., P.S. Olsen & T. Egelund: *Muligheder for Dokumentation af anbringelser. En gennemgang af målemetoder*. 168 sider. ISBN: 978-87-7119-076-2. e-ISBN: 978-87-7119-077-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 12:01 Lyk-Jensen, S.V., A. Glad, J. Heidemann & M. Damgaard: *Soldater efter udsendelse. En spørgeskemaundersøgelse*. 117 sider. e-ISBN: 978-87-7119-075-5. Netpublikation.
- 12:02 Lausten, M., H. Hansen, A.-K. Mølholt, K.S. Vammen & A.-C. Legendre: *Forebyggende foranstaltninger 14-17 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 5*. 235 sider. ISBN: 978-87-7119-078-6. e-ISBN: 978-87-7119-079-3. Vejledende pris: 230,00 kr.
- 12:03 Rostgaard, T., T.N. Brunner & T. Fridberg: *Omsorg og livs kvalitet i plejeboligen*. 150 sider. ISBN: 978-87-7119-080-9. e-ISBN: 978-87-7119-081-6. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:04 Mølholt, A.-K., S. Stage, J.H. Pejtersen & P. Thomsen: *Efterværn for tidligere anbragte unge. En videns- og erfaringsopsamling*. 222 sider.

- ISBN: 978-87-7119-082-3. e-ISBN: 978-87-7119-083-0. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 12:05 Ellerbæk, L.S. & A. Høst: *Udlejningsredskaber i almene boliger. En analyse af brugen og effekterne af udlejningsredskaber i almene boligområder.* 258 sider. ISBN: 978-87-7119-084-7. e-ISBN: 978-87-7119-085-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 12:06 Høgelund, J.: *Effekter af den beskæftigelsesrettede indsats for sygemeldte. En litteraturoversigt.* 112 sider. e-ISBN: 978-87-7119-086-1. Netpublikation.
- 12:07 Rasmussen, P.S. & P.S. Olsen: *Positiv adfærd i læring og samspil (PALs). En evaluering af en skoleomfattende intervention på 11 pilotskoler.* 159 sider. ISBN: 978-87-7119-087-8. e-ISBN: 978-87-7119-088-5. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 12:08 Fridberg, T. & M. Damgaard: *Frivillige i hjemmeværnet 2011.* 120 sider. ISBN: 978-87-7119-089-2. e-ISBN: 978-87-7119-090-8. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 12:09 Lyk-Jensen, S.V., J. Heidemann & A. Glad: *Soldater – før og efter udsendelse. En analyse af motivation, økonomiske forhold og kriminalitet.* 164 sider. e-ISBN: 978-87-7119-091-5. Netpublikation.
- 12:10 Bengtsson, S.: *Vækstfaktorer på det specialiserede socialområde.* 120 sider. ISBN: 978-87-7119-092-2. e-ISBN: 978-87-7119-093-9. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 12:11 Dines, A., V. Jakobsen, V.M. Jensen, S.S. Nielsen, S., K.C.Z. Pedersen, D.S. Petersen & K.M. Thorsen: *Indsatser for tosprogede elever. Kortlægning og analyse.* 162 sider. e-ISBN: 978-87-7119-094-6. Netpublikation.
- 12:12 Christensen, E.: *Nakuusa – vi vil og vi kan. En opfølgning på Youth Forum i Ilulissat 2011.* 48 sider. e-ISBN: 978-87-7119-096-0. Netpublikation.
- 12:13 Christensen, E.: *Nakuusa – piumavugut saperatalu. 2011-mi ilulissani Youth Forum pillugu nangitsineq.* 50 sider. e-ISBN: 978-87-7119-097-7. Netpublikation.
- 12:14 Larsen, M. & L.S. Ellerbæk: *Evaluering af jobplanen. Nuværende og kommende pensionisters kendskab til og betydning af reglerne for at arbejde.* 111 sider. ISBN: 978-87-7119-e-ISBN: 978-87-7119-
- 12:16 Ottosen, M.H. & S. Stage: *Deleborn i tal. En analyse af skilsmissebørns samvær baseret på SFI's børneforløbsundersøgelse.* 111 sider. ISBN:

978-87-7119-104-2. e-ISBN: 978-87-7119-105-9. Vejledende pris: 110,00 kr.

- 12:17 Nilsson, K. & H. Holt: *En vurdering af arbejdsskadestyrelsens fastholdelsescenter. Kommuners, fagforeningers, arbejdsgivers og forsikringselskabers erfaringer med fastholdelsescentret.* 89 sider. ISBN: 978-87-7119-106-6. e-ISBN: 978-87-7119-107-3. Vejledende pris: 80,00 kr.

EN VURDERING AF ARBEJDSSKADESTYRELSENS FASTHOLDELSESCENTER

KOMMUNERS, FAGFORENINGERS, ARBEJDSGIVERES OG FORSIKRINGSSKABERS
ERFARINGER MED FASTHOLDELSESCENTRET

Fastholdelsescentret blev etableret af Arbejdsskadestyrelsen i 2008 med det formål at øge kvaliteten af sagsbehandlingen og forbedre samarbejdet med kommunerne om at hjælpe arbejdsskaderamte borgere, der er i fare for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet. I denne rapport beskrives det, hvordan fire centrale aktører – kommuner, forsikringsselskaber, fagforeninger og arbejdsgivere – vurderer centrets indsats. Rapporten bygger på interviews med i alt 20 personer fra de fire aktører, som alle har samarbejdet med Fastholdelsescentret om konkrete arbejdsskadesager.

De interviewedes vurdering er overvejende positiv. Fastholdelsescentret bidrager til at bygge bro mellem de forskellige interessenter og den skadelidte og kan fx træffe midlertidige afgørelser om erstatning, der kan sikre, at den skadelidte ikke havner i et økonomisk tomrum. De fire aktører påpeger dog også, at centret ikke løser alle de regelsammenstød og interessesammenstød, der kan opstå, og som af aktørerne kan opleves som en barriere for at kunne fastholde den skadelidte på arbejdsmarkedet.

Undersøgelsen er bestilt og betalt af Arbejdsskadestyrelsen.